

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY JÓZEFÓW NAD WISŁĄ

NA LATA 2025-2030

JÓZEFÓW NAD WISŁĄ | 2025

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	6
Metodologia opracowania Strategii	9
Podstawy prawne	11
Spójność z dokumentami strategicznymi	13
Dokumenty krajowe	13
Dokumenty regionalne	14
Dokumenty lokalne	15
Metodologia badań społecznych	16
Wybór metod i technik badawczych	16
Dobór próby i narzędzie badawcze	17
Charakterystyka gminy Józefów nad Wisłą	18
Położenie	18
Sytuacja demograficzna	19
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	22
Edukacja i wychowanie	24
Kultura, sport i rekreacja	27
Opieka zdrowotna	29
Bezpieczeństwo publiczne	29
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	30
Gminny system pomocy społecznej	36
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	41
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy	42
Struktura badanej próby	42
Problemy społeczne	44
Problem alkoholowy	45
Problem nikotynowy	47
Problem narkotykowy	48
Problem przemocy	50
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	53

Uczestnictwo w grach hazardowych	55
Inne uzależnienia behawioralne.....	56
Rynek pracy	57
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	58
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	60
Zdrowie psychiczne	62
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	64
Struktura badanej próby	64
Problem alkoholowy.....	66
Problem nikotynowy	67
Problem narkotykowy	68
Problem przemocy	70
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	75
Uczestnictwo w grach hazardowych	77
Zdrowie psychiczne	77
Zaburzenia odżywiania	78
Sytuacja społeczna gminy Józefów nad Wisłą	80
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	80
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	84
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	88
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	94
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	98
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	101
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	105
Zdrowie psychiczne	108
Część programowa.....	110
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	111
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	112
Cel strategiczny nr 1	113
Cel strategiczny nr 2	116
Cel strategiczny nr 3	119

Cel strategiczny nr 4	122
Cel strategiczny nr 5	125
Cel strategiczny nr 6	127
Ramy finansowe Strategii.....	128
System wdrażania Strategii	129
System aktualizacji Strategii.....	130
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	131
Monitoring i ewaluacja.....	132
Wnioski i podsumowanie	135
Bibliografia	137
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	138
Spis rysunków	138
Spis tabel	138
Spis wykresów	140

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

DPS – dom pomocy społecznej

GCK – Gminne Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

KS – Klub Seniora

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opolu Lubelskim

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

UM – Urząd Miasta w Józefowie nad Wisłą

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ▶ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ▶ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ▶ zdrowie psychiczne,
- ▶ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- ▶ przeciwdziałanie przemocy domowej,
- ▶ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ▶ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ▶ wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ▶ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ▶ Strategia Demograficzna 2040,
- ▶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- ▶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- ▶ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- ▶ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą są: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030, Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego na lata 2022-2030 oraz Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opolskim na lata 2016-2025.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty lokalne

Najistotniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030, odpowiadająca na zachodzące zmiany w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dokument wyznacza podstawowe kierunki rozwoju, które mają za zadanie zapewnić odpowiednią jakość i poziom życia mieszkańców, równocześnie przeciwdziałając negatywnym zjawiskom i barierom. Strategia Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 wyznacza 3 cele strategiczne:

- ▶ Wzrost atrakcyjności wewnętrznej gminy, poprzez rozwój potencjału obszarów społecznych wpływających na życie mieszkańców,
- ▶ Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy poprzez rozwój potencjału turystycznego oraz systemu komunikacji,
- ▶ Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy poprzez rozwój potencjału inwestycyjnego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy.

Istotnym dokumentem na poziomie lokalnym jest również Gminny Program Rewitalizacji Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2023-2030, który umożliwi realizację działań rewitalizacyjnych przy aktywnym udziale społeczności lokalnej. Proces rewitalizacji ma na celu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, obejmując działania dotyczące poprawy jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury, pobudzenie aktywności gospodarczej oraz wzmocnienie więzi społecznych. Dokument wyznacza 3 następujące cele strategiczne:

- ▶ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmocnienie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji,
- ▶ Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy obszaru rewitalizacji,
- ▶ Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Józefów nad Wisłą ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

⁶ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁷ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone w lutym 2025 roku i wzięło w nich udział **146 dorosłych mieszkańców** oraz **159 uczniów** z terenu gminy Józefów nad Wisłą. Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka gminy Józefów nad Wisłą

Położenie

Józefów nad Wisłą to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie opolskim, w województwie lubelskim. Zajmuje powierzchnię 141,6 km², co stanowi 17,5% powiatu oraz 0,6% całego województwa. Graniczy ona z gminami: Łaziska, Opole Lubelskie (powiat opolski) oraz Urzędów, Dzierzkowice, Annopol (powiat kraśnicki), Tartów (województwo świętokrzyskie, powiat opatowski) i Solec nad Wisłą (województwo mazowieckie, powiat lipski). Na sieć osadniczą Gminy składa się 37 miejscowości.

Układ komunikacyjny Gminy kształtowany jest głównie przez sieć dróg o znaczeniu regionalnym oraz lokalnym – przez jej obszar przebiegają dwie drogi wojewódzkie nr 824 (relacji Żyrzyn – Annopol) oraz nr 825 (relacji Kamień – Kolczyn). Józefów nad Wisłą jest gminą o typowo rolniczym charakterze – zdecydowaną większość jej obszaru, tj. 65,9% stanowią użytki rolne, a 22,3% – tereny leśne. Gmina odznacza się znacznym potencjałem przyrodniczym – ok. 84,0% jej obszaru objęta jest ochroną prawną, na co składają się takie formy ochrony przyrody jak: Wrzelowiecki Park Krajobrazowy, Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, a także dwa obszary Natura 2000 – Małopolski Przełom Wisły oraz Przełom Wisły w Małopolsce. Dodatkowo na terenie Gminy znajduje się pomnik przyrody. Walory środowiskowe wzbogacają wyjątkowe zasoby flory i fauny, rzeka Wisła oraz kompleks stawów w Mazanowie, stanowiące cenne elementy lokalnego ekosystemu. Uwarunkowania te stanowią atrakcyjną ofertę dla miłośników aktywnego wypoczynku i wpływają na znaczny potencjał rozwojowy w zakresie turystyki i rekreacji.

Rysunek 1. Położenie gminy Józefów nad Wisłą

Źródło: opracowanie własne

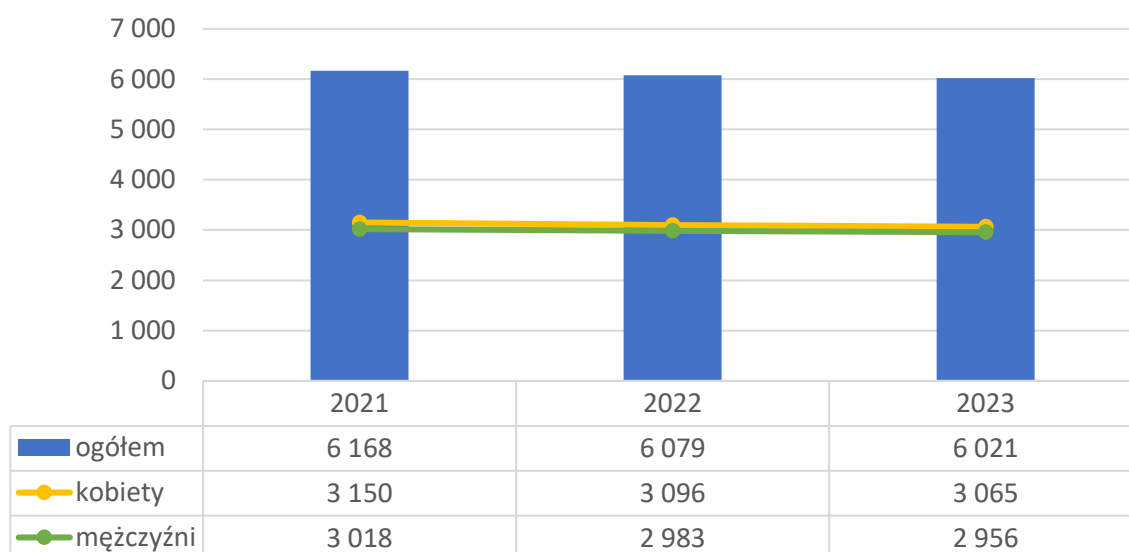
Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa czy depopulacja obszarów wiejskich, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2023 roku gminę Józefów nad Wisłą zamieszkiwało 6 021 osób, z czego 3 065 to kobiety, a 2 956 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 2,4%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Józefów nad Wisłą w 2023 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -4,63 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość zarówno w porównaniu do powiatu opolskiego (-6,31), jak i województwa lubelskiego (-4,67). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalny jest stopniowy wzrost wartości przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2021 roku wynosił on -12,20, w 2022 roku było to -7,83, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie -4,63. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Józefów nad Wisłą w porównaniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
gmina Józefów nad Wisłą	-12,20	-7,83	-4,63
powiat opolski	-8,71	-6,67	-6,31
województwo lubelskie	-6,82	-4,78	-4,67

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Józefów nad Wisłą według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawiała się następująco:

- ▶ 16,4% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- ▶ 57,3% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- ▶ 26,3% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności o 1,0 pp. Niewielkie wahania widoczne są w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (57,4%). Zauważalny jest natomiast systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 0,9 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie lubelskim i w całym kraju. W 2023 roku w województwie było to 17,8% osób w wieku przedprodukcyjnym, 57,8% w wieku produkcyjnym oraz 24,4% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,4% w wieku produkcyjnym oraz 23,3% w wieku poprodukcyjnym⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023 (w procentach)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	17,4	16,7	16,4
wiek produkcyjny	57,2	57,4	57,3
wiek poprodukcyjny	25,4	25,8	26,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

⁸ dane za 2023 rok.

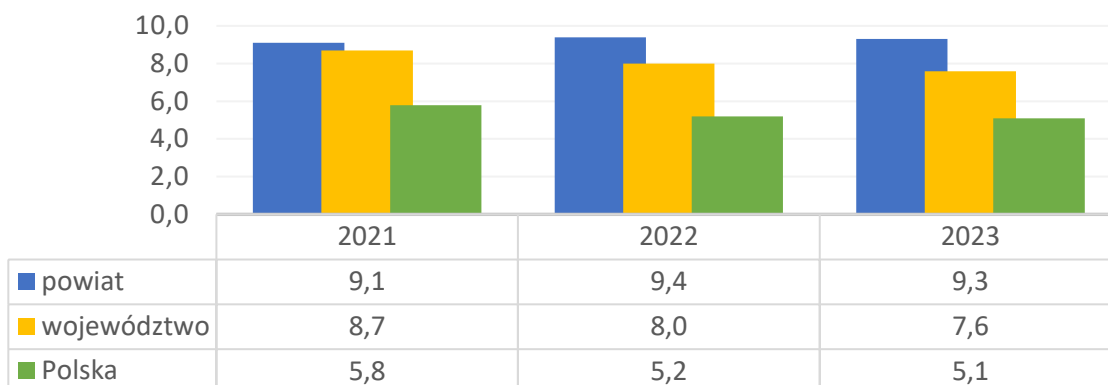

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu opolskiego. W 2023 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 9,3%, a więc była wyższa zarówno w porównaniu do Województwa (7,6%), jak i w stosunku do kraju (5,1%). W omawianym okresie w powiecie opolskim stopa bezrobocia rejestrowanego ulegała niewielkim wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (9,4%). Tendencje spadkowe dostrzegalne są natomiast w przypadku województwa lubelskiego oraz całego kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie opolskim na przestrzeni lat 2021-2023 w porównaniu do województwa lubelskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

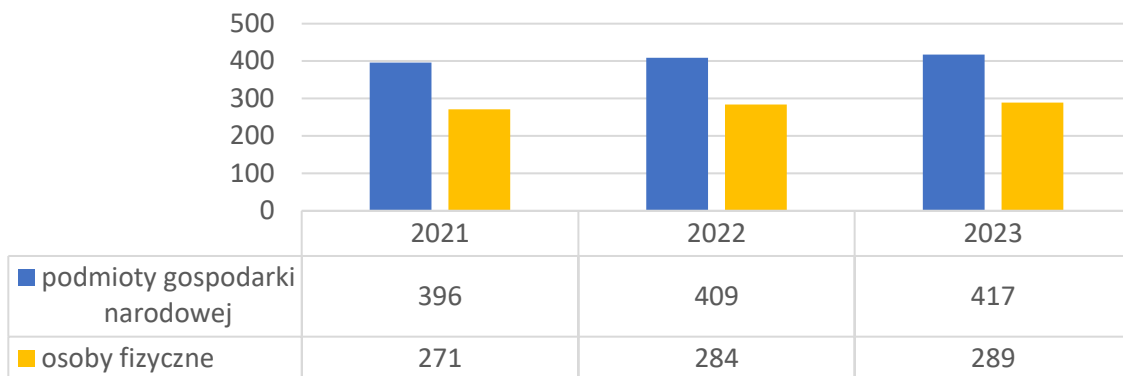

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Józefów nad Wisłą na koniec 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 417 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 289 (69,3%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru

REGON w gminie Józefów nad Wisłą ulegała systematycznemu wzrostowi, który kształtował się na poziomie 5,3%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

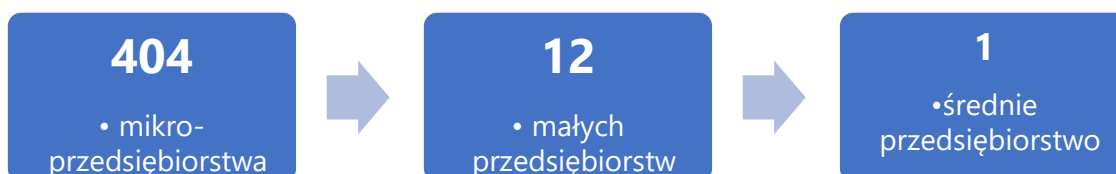
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Józefów nad Wisłą według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 404 (stan na koniec 2023 roku). Działalność prowadzi również 12 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników oraz 1 średnie przedsiębiorstwo z liczbą od 50 do 249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Józefów nad Wisłą według klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)

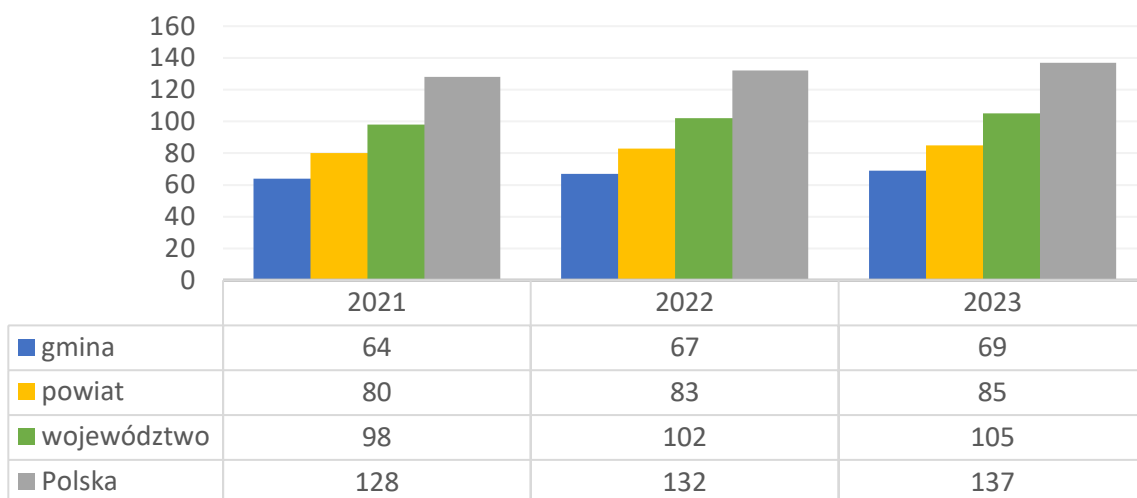

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 ludności można zaobserwować mniej korzystną sytuację w Gminie niż w przypadku Powiatu, Województwa oraz kraju. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2023 roku wskaźnik dla gminy Józefów nad Wisłą wynosił 69 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w powiecie opolskim było to 85 podmiotów, w przypadku województwa lubelskiego – 105, natomiast w kraju – 137. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim, województwie lubelskim oraz Polsce w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2023 roku na terenie Gminy funkcjonowały następujące publiczne jednostki oświatowe:

- ▶ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie,
- ▶ Szkoła Podstawowa w Starych Boiskach,
- ▶ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą.

Ponadto na analizowanym obszarze funkcjonuje również Publiczna Szkoła Podstawowa w Chruślankach Józefowskich prowadzona przez Stowarzyszenie Na Rzecz Ekorozwoju Wsi Chruślanki Józefowskie i Idalin. Placówka korzysta z budynku będącego własnością gminy Józefów nad Wisłą.

W 2023 roku na terenie Gminy nie funkcjonowała placówka zapewniająca opiekę nad dziećmi do lat 3.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w placówkach oświatowych działających na terenie gminy Józefów nad Wisłą. Z prezentowanych danych wynika, iż w 2023 roku do szkół uczęszczało ogółem 388 uczniów, z czego większość stanowili wychowankowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą (233). Należy zauważyć, że w omawianym okresie łączna liczba uczniów uległa spadkowi z 584 w 2021 roku do 388 w roku 2023. Podobne tendencje dostrzegalne są również w podziale na poszczególne placówki oświatowe.

Tabela 4. Liczba uczniów placówek oświatowych w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023 (bez oddziałów przedszkolnych)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie	111	117	72
Szkoła Podstawowa w Starych Boiskach	99	85	60
Publiczna Szkoła Podstawowa w Chruślankach Józefowskich	b.d.	b.d.	23
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą	374	371	233
SUMA	584	573	388

Źródło: Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za 2021, 2022 i 2023 r.

W 2023 roku w oddziałach przedszkolnych znajdowało się łącznie 164 dzieci, z czego zdecydowaną większość stanowili wychowankowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą (100). Do oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie uczęszczało 29 dzieci, w przypadku oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej w Starych Boiskach było to 28 wychowanków, z kolei najmniejszą liczbę dzieci odnotowano w oddziale przedszkolnym Publicznej Szkoły Podstawowej w Chruślankach Józefowskich (7).

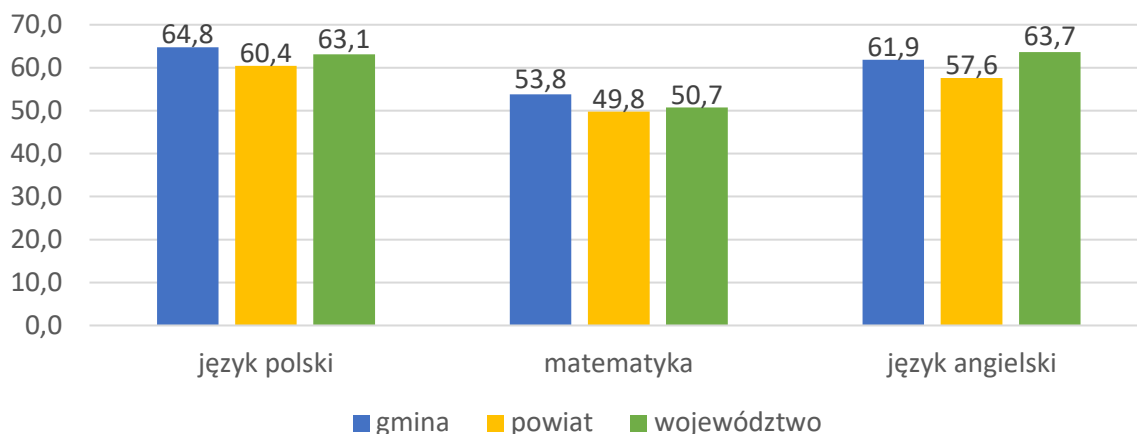
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Józefów nad Wisłą w 2023 roku

wyszczególnienie	2023
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie	29
Szkoła Podstawowa w Starych Boiskach	28
Publiczna Szkoła Podstawowa w Chruślankach Józefowskich	7
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą	100
SUMA	164

Źródło: Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za 2023 r.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Józefów nad Wisłą w odniesieniu do średniej dla powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego. W porównaniu do Powiatu młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali wyższe wyniki ze wszystkich przedmiotów, z kolei względem województwa lubelskiego – z języka polskiego oraz matematyki. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 53,8%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka polskiego – 64,8%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Józefów nad Wisłą, powiatu opolskiego i województwa lubelskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Kultura, sport i rekreacja

Jedną z instytucji działających w zakresie kultury na analizowanym terenie jest **Gminne Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą**. GCK jest samorządową instytucją kultury, której głównym celem jest tworzenie, upowszechnienie, zaspokajanie i zapewnienie dostępu do dóbr kultury, stwarzając bogatą ofertę zajęć zarówno dla dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych.

GCK aktywnie organizuje liczne wydarzenia na terenie Gminy, promując kulturę, sztukę i tradycje lokalne. Dzięki różnorodnym inicjatywom, mieszkańcy mogą uczestniczyć w koncertach, wystawach, warsztatach artystycznych oraz wydarzeniach o charakterze edukacyjnym i rozrywkowym, które integrują społeczność lokalną i wzbogacają życie kulturalne Gminy.

W strukturach GCK działa **Gminna Biblioteka Publiczna w Józefowie nad Wisłą**, pełniąc zadania dotyczące rozwoju i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa wśród lokalnej społeczności. W jej ramach działalność prowadzą również filie w Starych Boiskach, Chruślankach Józefowskich i Prawnie.

W 2023 roku GCK oferowało szereg zróżnicowanych zajęć dla dzieci, w tym m.in.: zajęcia taneczne Happy Dance (9 uczestników), akrobatykę „akrodar” (8 uczestników), naukę gry na instrumentach (6 osób), zajęcia plastyczne (38 uczestników) oraz zajęcia sportowe – piłka nożna (49 osób). Dodatkowo młodzi mieszkańcy Gminy mieli możliwość uczestnictwa w takich grupach artystycznych jak Zespół Pieśni i Tańca „Wisła” (56 osób) oraz Zespół Taneczny GALA (24 uczestników). Ponadto organizowane są również zajęcia tańca ludowego dla dorosłych, w których w 2023 roku uczestniczyło 14 osób⁹.

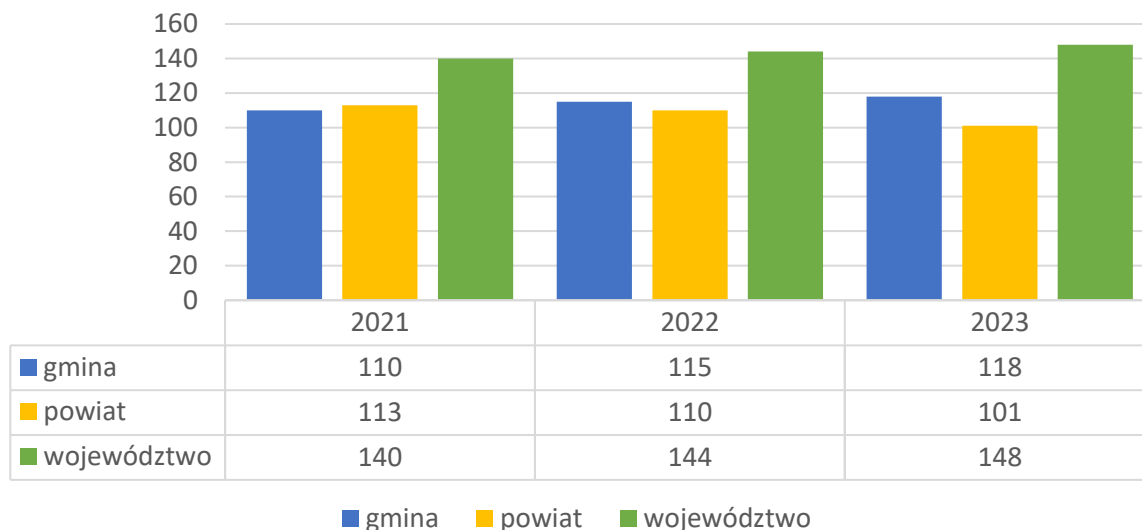
Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim w latach 2021-2023. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat ulegała systematycznemu wzrostowi, osiągając w 2023 roku wartość 118. W porównaniu do Województwa, wskaźnik dla Gminy przyjmował niższe wartości w każdym

⁹ Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za 2023 r.

analizowanym roku, z kolei w przypadku Powiatu – jedynie w 2021 roku. Należy podkreślić, iż wyłącznie w przypadku Powiatu dostrzegalne są tendencje spadkowe analizowanych danych, a szczegółowe informacje przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Gmina odznacza się znacznym potencjałem przyrodniczym, wpływając tym samym na rozwój sfery turystyczno-rekreacyjnej. Różnorodne formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy, tj. Wrzelowiecki Park Krajobrazowy, Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, dwa obszary Natura 2000 – Małopolski Przełom Wisły oraz Przełom Wisły w Małopolsce oraz pomnik przyrody, są odzwierciedleniem unikalnych walorów środowiskowych. Wśród występujących gatunków flory wyróżnia się 105 gatunków roślin naczyniowych, w tym 13 chronionych i 3 górskie. Ponadto obszar Gminy jest cennym siedliskiem dla gatunków ptaków i owadów¹⁰.

Jednym z ważniejszych atutów przyrodniczo-rekreacyjnych jest spływ kajakowy rzeką Wyżnicą na trasie o długości 5 km. Uwarunkowania te wpływają również na rozwój działalności agroturystycznej. Ponadto na terenie Gminy występują liczne obiekty zabytkowe, spośród których 14 zostało wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego, a 49 znajduje się w ewidencji dóbr kultury¹¹.

¹⁰ Walory przyrodnicze | Gmina Józefów nad Wisłą, online: <https://gminajozefow.pl/walory-przyrodnicze/> [dostęp 02.03.2025 r.]

¹¹ Zabytki | Gmina Józefów nad Wisłą, online: <https://gminajozefow.pl/zabytki/> [dostęp: 02.03.2025 r.]

Kluczowym symbolem Gminy jest jabłko józefowskie, wpisane na listę produktów tradycyjnych województwa lubelskiego. Obszar odznacza się wyjątkowymi warunkami klimatycznymi i glebowymi do rozwoju sadownictwa, a długoletnia tradycja uprawy owoców sprawia, że gminę Józefów nad Wisłą określa się mianem „Krainy Sadów”. Corocznie odbywa się tu Święto Kwitnących Sadów, cieszące się znaczną popularnością.

Opieka zdrowotna

Z danych GUS wynika, iż w gminie Józefów nad Wisłą w 2023 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 25 984 porady. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 4,3 porad. Jest to wartość niższa w stosunku do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu opolskiego, która w omawianym roku wynosiła 5,1.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Józefów nad Wisłą w porównaniu do powiatu opolskiego w 2023 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie ogółem	29	3
liczba porad w ramach POZ	284 881	25 984
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,1	4,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie bezpieczeństwo i porządek zapewnia dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Opolu Lubelskim. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 14 następujących **jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych**: OSP Basonia, OSP Boiska Kolonia, OSP Bór, OSP Chruślanki Józefowskie, OSP Chruślina, OSP Józefów nad Wisłą, OSP Kaliszany Kolonia, OSP Mazanów I, OSP Mazanów II, OSP Splawy, OSP Stare Boiska, OSP Stefanówka, OSP Studnisko oraz OSP

Owczarnia¹². Należy podkreślić, że OSP Boiska i OSP Józefów nad Wisłą są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Dodatkowo, przy wybranych jednostkach OSP działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, jednakże członkowie jednostek OSP zabezpieczają także imprezy sportowe oraz kulturalne organizowane na terenie Gminy. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych, współorganizowanie wydarzeń i uroczystości gminnych.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem¹³.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES

¹² OSP | Gmina Józefów nad Wisłą, online: <https://gminajozefow.pl/osp-2/> [dostęp 10.03.2025 r.]

¹³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

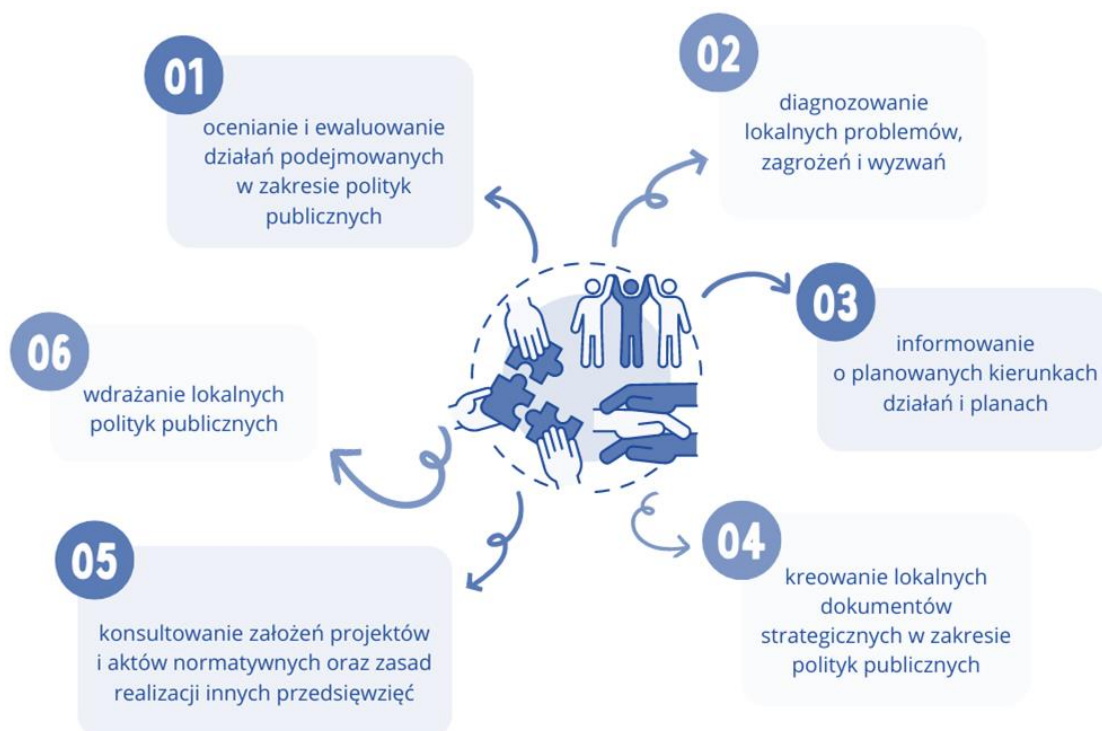

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none"> • promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	<ul style="list-style-type: none"> • kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- ▶ otwarty konkurs ofert,
- ▶ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- ▶ zlecenia usług,
- ▶ zlecenia instytucji,
- ▶ bonu na aktywność (regranting),
- ▶ kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W gminie Józefów nad Wisłą działalność prowadzą następujące organizacje pozarządowe:

- ▶ Klub Sportowy „KS Wisła Józefów”,
- ▶ Uczniowski Klub Sportowy „Start” w Józefowie,
- ▶ Stowarzyszenie na rzecz ekorozwoju wsi Chruślanki Józefowskie i Idalin,
- ▶ Stowarzyszenie „Nadwiślański Świt”,
- ▶ Stowarzyszenie – Koło Gospodyń Wiejskich Wsi Chruślanki Józefowskie i Idalin,
- ▶ Stowarzyszenie – Koło Gospodyń Wiejskich „Polka”,

- ▶ Wałowianki – Stowarzyszenie na rzecz wsi Wałowice¹⁴.

Dodatkowo w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowanych jest 17 KGW.

Na terenie Gminy w 2024 roku funkcjonowało jedno przedsiębiorstwo społeczne, tj. Spółdzielnia Socjalna „WIR” – wykończenia wewnątrz.

W gminie Józefów nad Wisłą w 2023 roku zarejestrowanych było **417 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 33 stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz 1 fundacja. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych utrzymywała się na stałym poziomie, natomiast w przypadku fundacji uległa spadkowi z 2 w 2021 roku do 1 w latach 2022-2023. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	396	409	417
fundacje	2	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	33	33	33

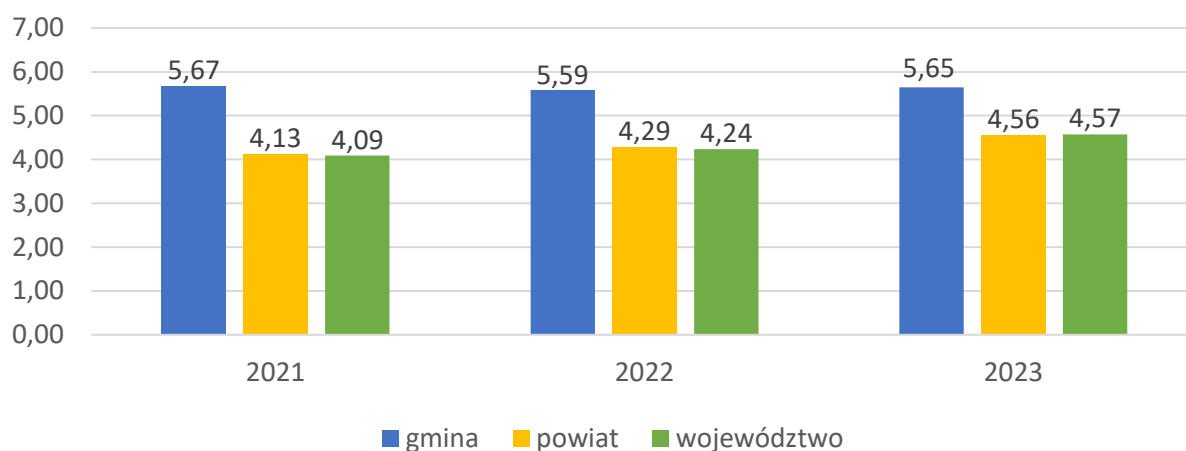
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim w latach 2021-2023. W omawianym okresie wskaźnik dla Gminy przyjmował wyższe wartości zarówno w porównaniu do Powiatu, jak i Województwa: w 2021 roku wynosił on 5,67, w 2022 roku – 5,59, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 5,65. Rozpatrując dane uwarunkowania w przypadku Powiatu i Województwa, dostrzec można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika, z kolei w przypadku gminy Józefów nad Wisłą dostrzegalne są wahania wartości. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

¹⁴ Ewidencja gminy Józefów nad Wisłą.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych (OPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁵.

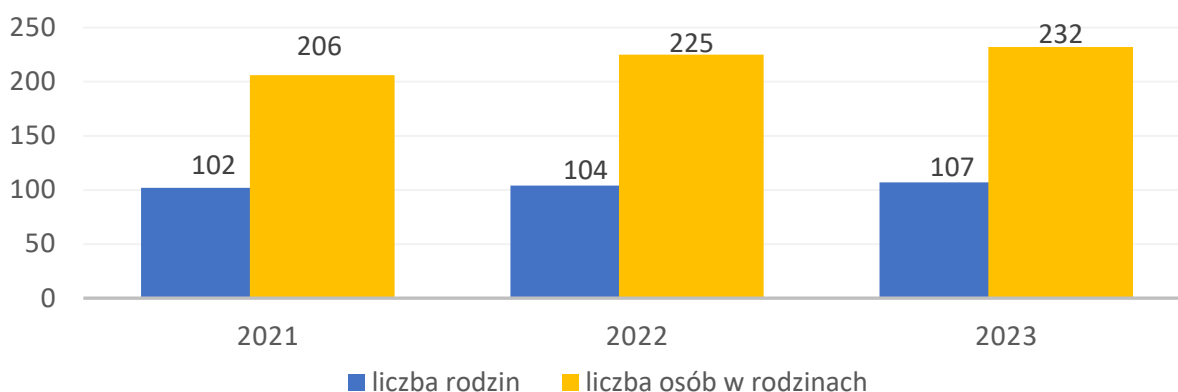
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. OPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując

¹⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

W 2023 roku pomocą społeczną objętych było 107 rodzin, w 2022 roku były to 104 rodziny, natomiast w 2021 roku – 102 rodziny. Tendencja wzrostowa widoczna jest również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie były to 232 osoby, w 2022 roku – 225 osób, natomiast w roku bazowym – 206.

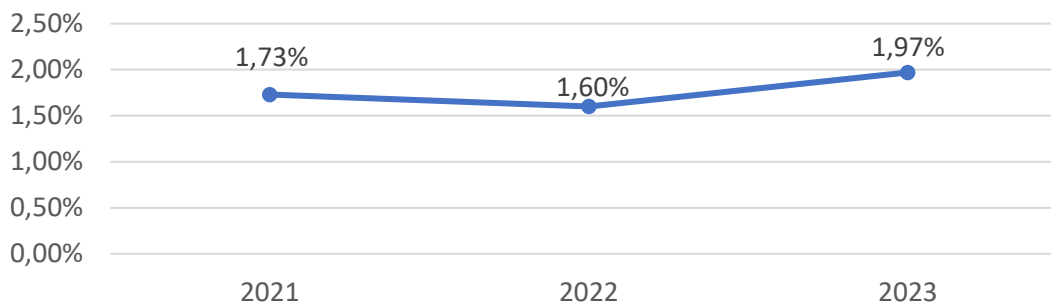
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2021-2023 wartość tego wskaźnika w gminie Józefów nad Wisłą ulegała wahaniom: w 2021 roku było to 1,73%, w 2022 roku – 1,60%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 1,97%.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2023 roku z tego typu pomocy korzystało 58 osób w wieku przedprodukcyjnym, 93 osoby w wieku produkcyjnym oraz 18 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było mniej niż kobiet (liczba mężczyzn – 82, liczba kobiet – 87). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2021-2023, dostrzec można wahania liczby osób we wszystkich kategoriach wiekowych. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2021-2023

wiek	2021		2022		2023	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	45	29	44	24	58	34
produkcyjny	100	40	87	39	93	42
poprodukcyjny	21	14	17	11	18	11
ogółem	166	83	148	74	169	87

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 73 mieszkańcom gminy Józefów nad Wisłą, natomiast świadczenie niepieniężne 48 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest wzrost liczby osób pobierających świadczenia niepieniężne, natomiast biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, dostrzegalne są wahania wartości. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie niepieniężne	33	33	48
świadczenie pieniężne	81	67	73

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa wzrostowi z 41 w roku 2021 do 45 w 2023 roku. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w roku bazowym liczba mężczyzn nieznacznie przewyższała liczbę

kobiet, w 2022 roku podział ten był równomierny, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie z tego typu wsparcia skorzystało więcej kobiet niż mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023

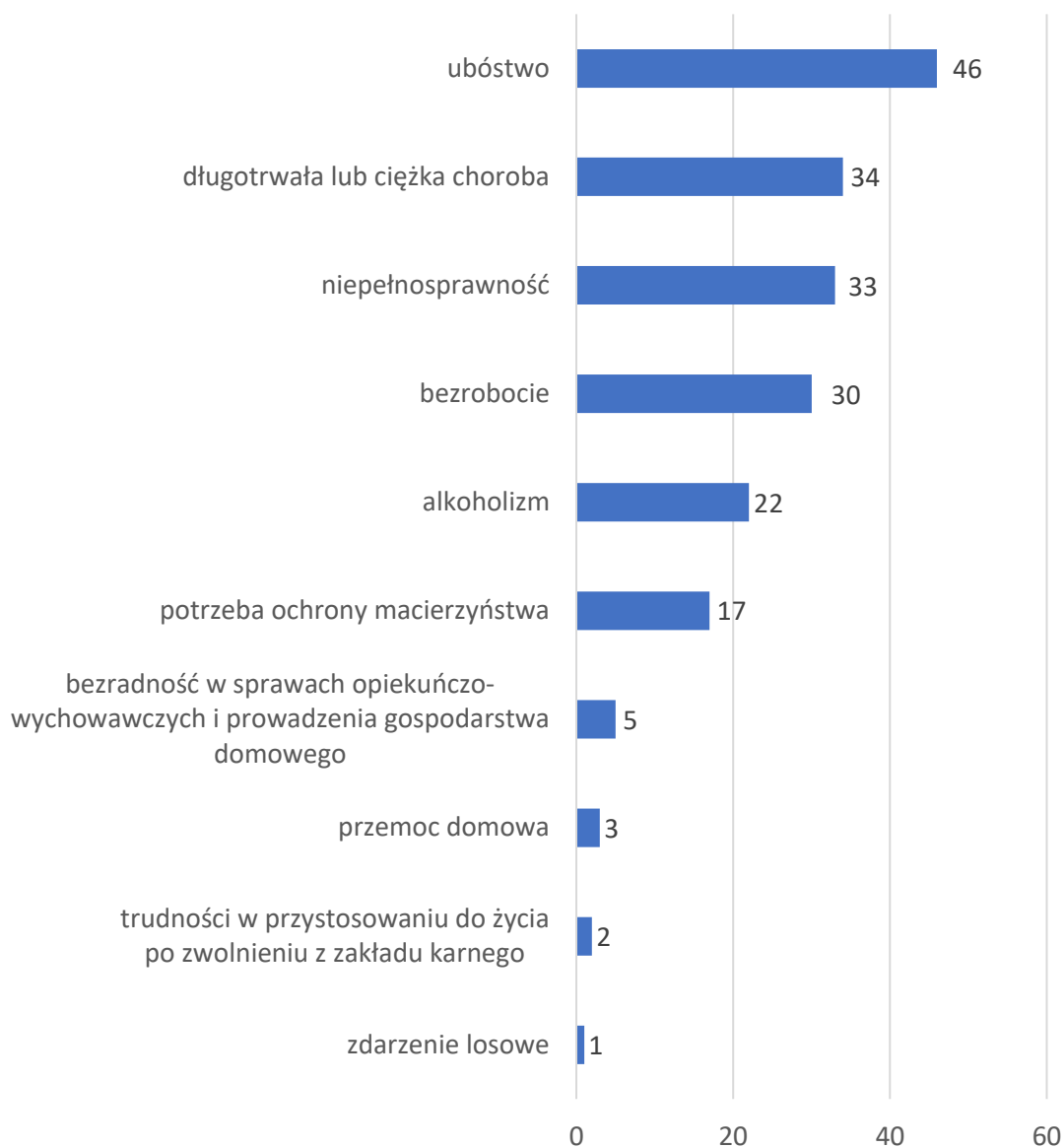
płeć	2021	2022	2023
kobiety	20	22	24
mężczyźni	21	22	21
ogółem	41	44	45

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

W 2023 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymało 46 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się długotrwała lub ciężka choroba (34 rodziny), natomiast na trzecim – niepełnosprawność (33 rodziny). 30 rodzin skorzystało z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, 22 – z powodu alkoholizmu, 17 – z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, a 5 – bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ponadto, pomocy udzielano również z powodu przemocy domowej (3 rodziny), trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2 rodziny) oraz zdarzenia losowego (1 rodzina).

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Józefów nad Wisłą należą:

- ▶ Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ Gminne Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą,
- ▶ Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie,
- ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ Zespół Interdyscyplinarny,
- ▶ Urząd Miasta Józefów nad Wisłą,
- ▶ Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim,
- ▶ Punkty Informacyjno-Konsultacyjne,
- ▶ organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opolu Lubelskim oraz Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim.

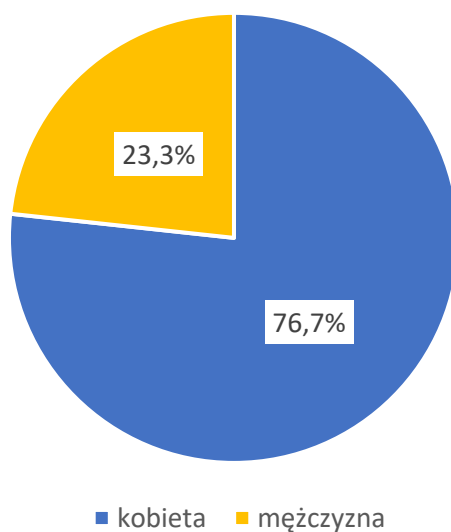
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Józefów nad Wisłą wzięło udział 146 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 76,7% ogółu, zaś mężczyźni – 23,3%.

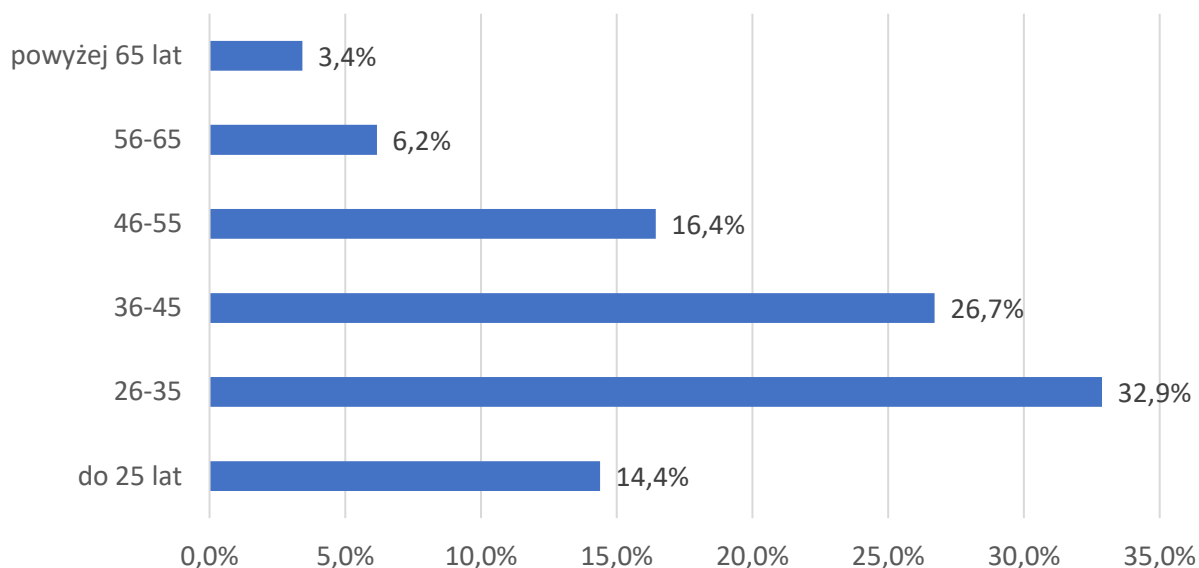
Wykres 11. Płeć: N¹⁶=146

¹⁶ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

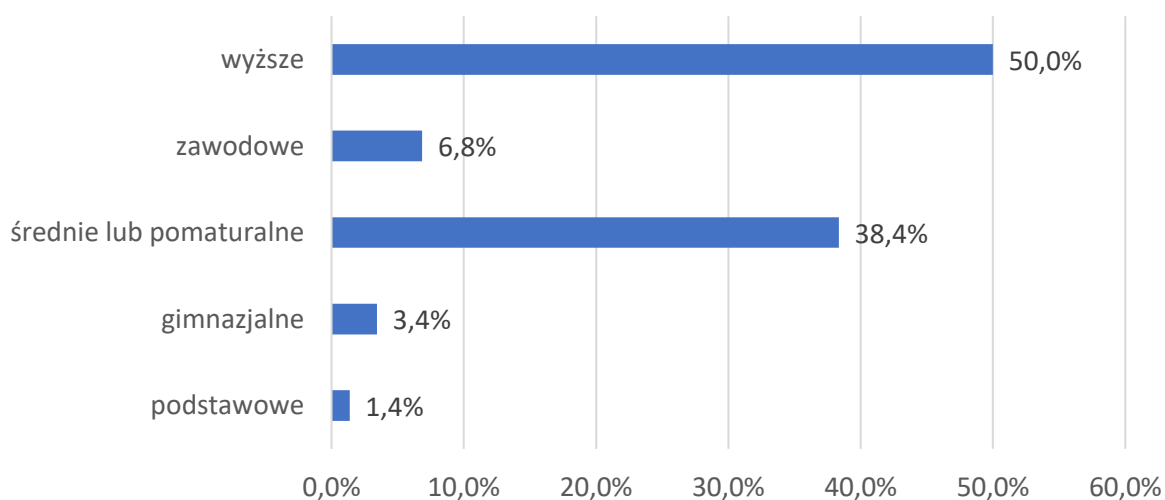
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili anketowani mający 36-45 lat (26,7%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 46-55 lat (16,4%), osoby w wieku do 25 lat (14,4%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowili mieszkańcy w wieku 56-65 lat (6,2%) oraz powyżej 65 roku życia (3,4%).

Wykres 12. Wiek: N=146

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (50,0%) oraz średnim lub pomaturalnym (38,4%), natomiast 6,8% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Ponadto 3,4% osób biorących udział w badaniu zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym, a 1,4% – podstawowym.

Wykres 13. Wykształcenie: N=146

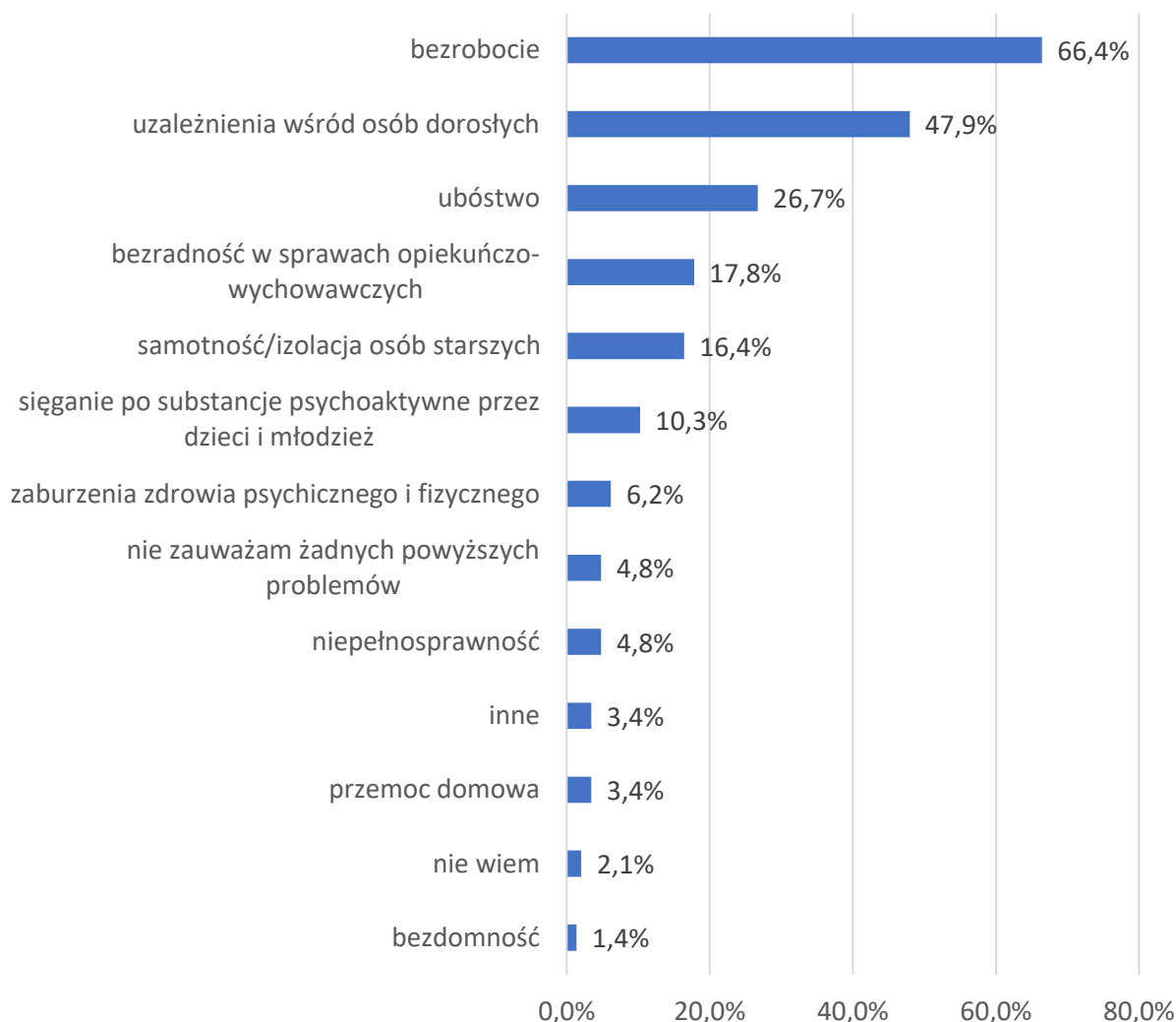

Problemy społeczne

Respondenci zostali poproszeni również o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Józefów nad Wisłą. Za najważniejsze problemy uznano: bezrobocie (66,4%), uzależnienia wśród osób dorosłych (47,9%) oraz ubóstwo (26,7%). 17,8% ankietowanych wskazało na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w opinii 16,4% uczestników badania takim problemem jest samotność/izolacja osób starszych, a co dziesiąty respondent zaznaczył sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (10,3%). Najmniej odpowiedzi padło na zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (6,2%), niepełnosprawność (4,8%), przemoc domową (3,4%) oraz bezdomność (1,4%). Wśród respondentów 2,1% nie posiada wiedzy w tym zakresie, 4,8% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, a 3,4% wymieniło inne problemy, w tym m.in.: *brak miejsc zamieszkania, zaniedbane i bezdomne zwierzęta, wykluczenie komunikacyjne, brak mieszkań komunalnych i socjalnych oraz brak remontów istniejących mieszkań.*

Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=146

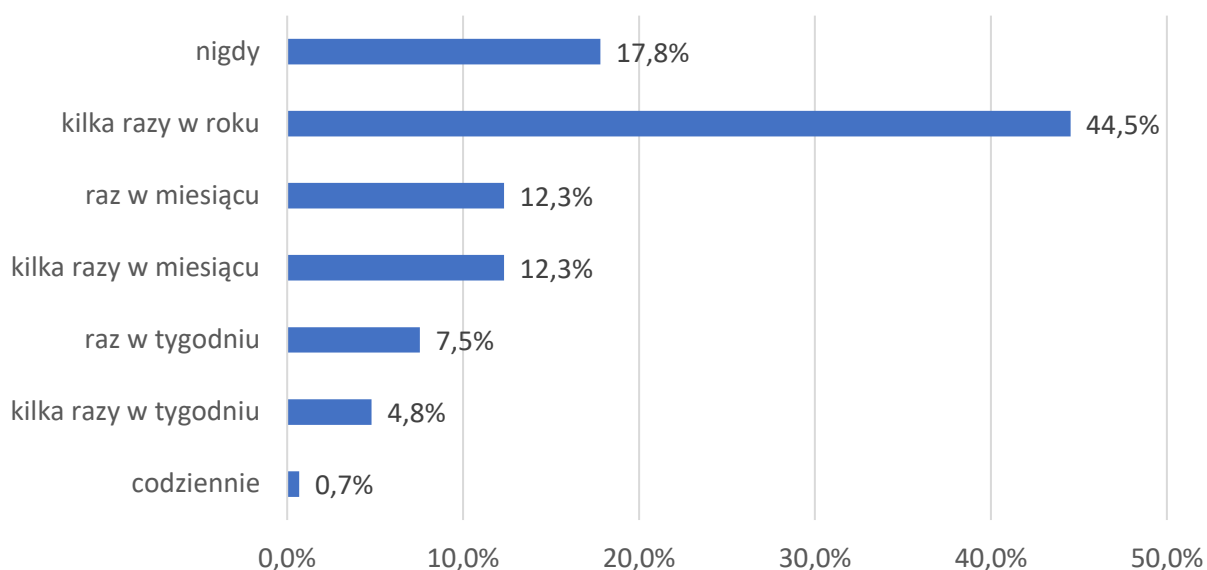
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 17,8% ankietowanych, natomiast 44,5% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. Po 12,3% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu lub kilka razy w miesiącu, a w przypadku 7,5% – raz w tygodniu. Ponadto 4,8% ankietowanych pije alkohol kilka razy w tygodniu, z kolei najmniejszy odsetek badanych, tj. 0,7% zadeklarowało jego codzienne spożywanie.

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=146

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (94 osoby, tj. 78,3%). 15 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (12,5%), w przypadku 9 osób taka sytuacja miała miejsce od 2 do 5 razy (7,5%), z kolei 2 ankietowanym zdarzyło się to powyżej 10 razy (1,7%).

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=120

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	12,5%	15
2-5 razy	7,5%	9
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	1,7%	2
ani razu	78,3%	94

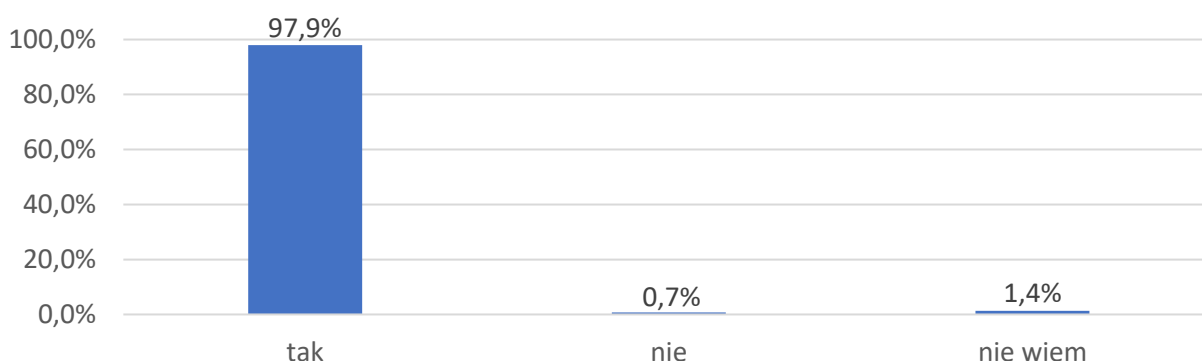
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 10 osób podało, że nie posiada prawa jazdy (8,3%), 109 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (90,8%), z kolei do kierowania pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu przyznał się 1 ankietowany, któremu zdarzyło się to raz (0,8%).

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=120

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	90,8%	109
raz mi się to zdarzyło	0,8%	1
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	8,3%	10

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niewielkiej części mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie – 0,7% badanych uważa, że nie ma on negatywnego wpływu na rozwój dziecka, 1,4% wykazało brak wiedzy w tym zakresie, natomiast zdecydowana większość jest świadoma negatywnych konsekwencji (97,9%).

Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=146

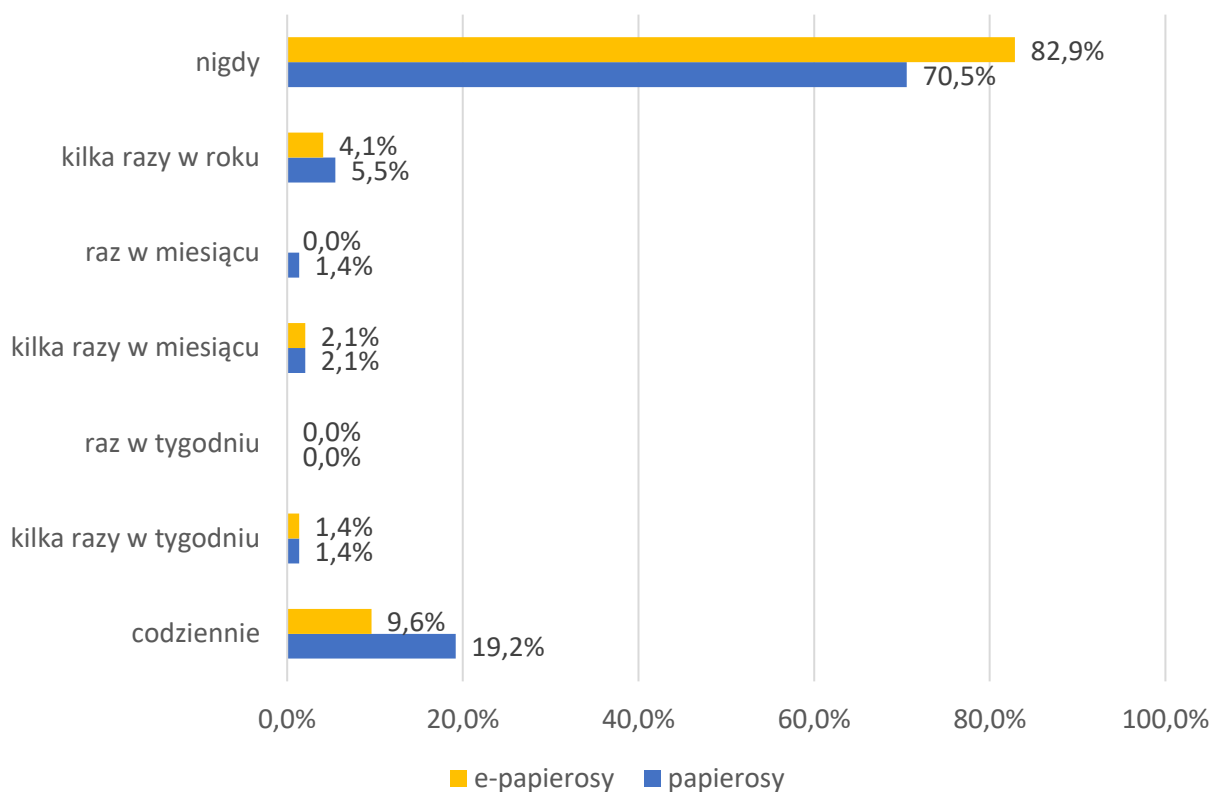

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 29,6% respondentów, spośród których 5,5% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, po 1,4% – raz w miesiącu lub kilka razy w tygodniu, natomiast 2,1% – kilka razy w miesiącu. Należy podkreślić, iż blisko co piąty badany mieszkaniec Gminy pali papierosy codziennie (19,2%). Po elektroniczne papierosy sięga 17,2% respondentów, przy czym 9,6% robi to codziennie, 1,4% respondentów – kilka razy w tygodniu, 2,1% – kilka razy w miesiącu, z kolei 4,1% używa ich kilka razy w roku.

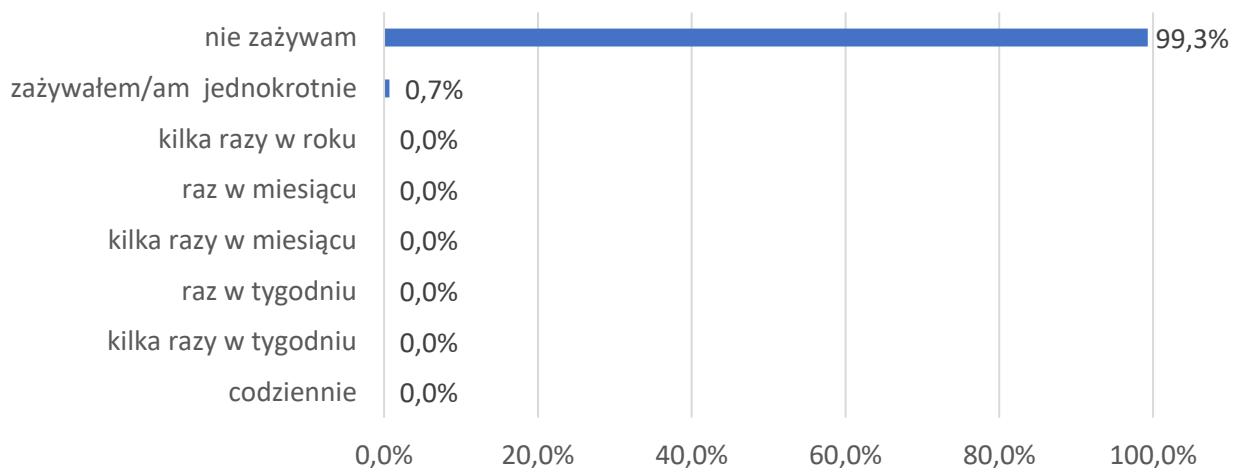
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=146

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. Jak wynika z analizy materiału badawczego, zdecydowana większość ankietowanych nie zażywa narkotyków, dopalaczy lub leków w celu odurzenia (99,3%), natomiast 0,7% badanych sięgnęło po tego typu substancje jednokrotnie.

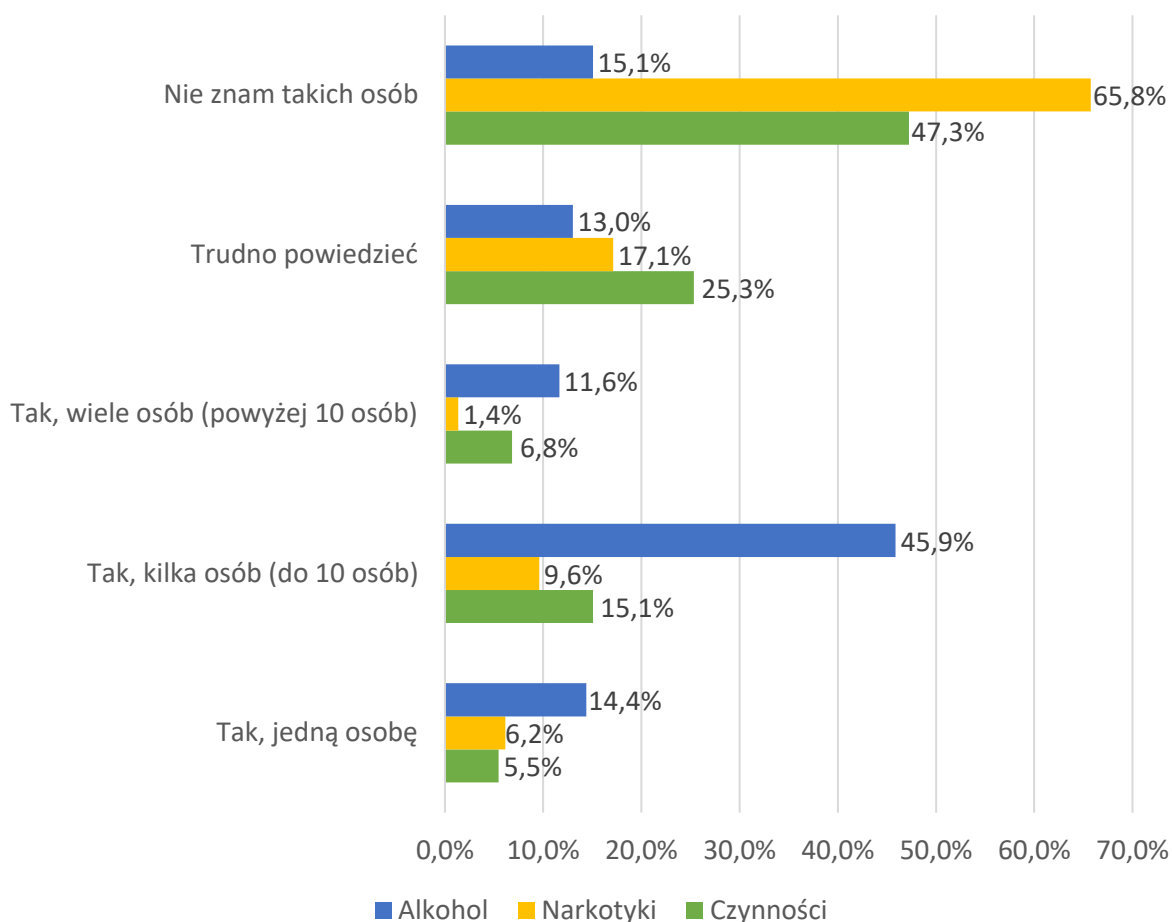
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=146

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- ▶ 71,9% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 14,4% – jedną osobę, 45,9% – kilka takich osób, a 11,6% – wiele takich osób,
- ▶ 17,2% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 6,2% zna jedną taką osobę, 9,6% – kilka osób, a 1,4% – wiele takich osób,
- ▶ 27,4% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 5,5% – jedną taką osobę, 15,1% – kilka takich osób, a 6,8% – wiele takich osób.

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=146

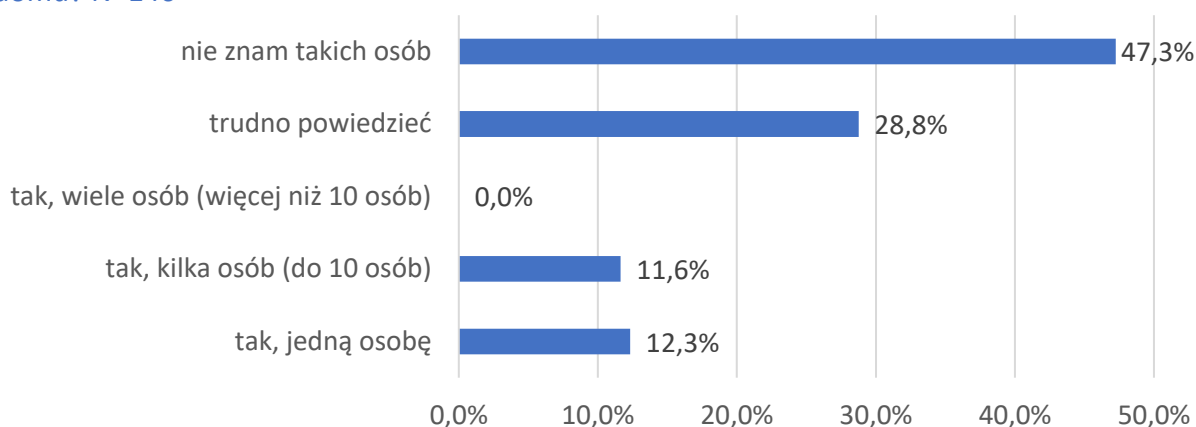

Problem przemocy

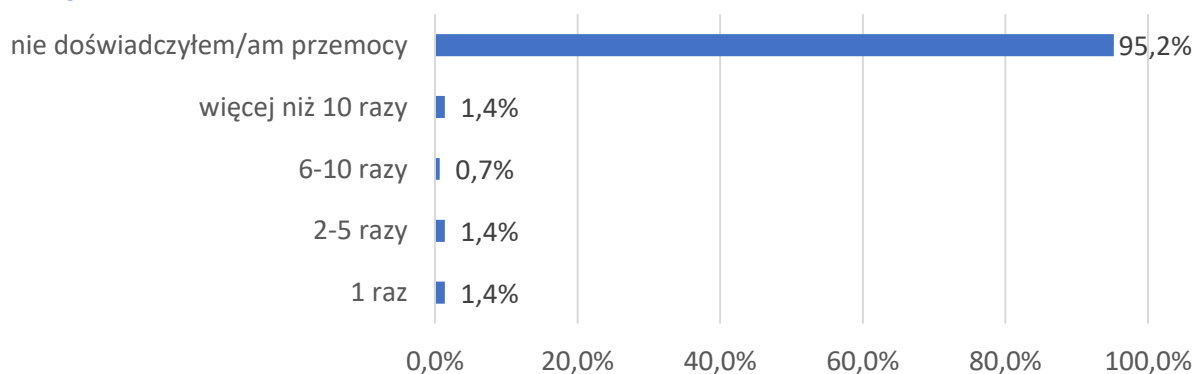
W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 23,9% badanych, spośród których 12,3% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, a 11,6% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób). Należy zauważyć, iż 28,8% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 47,3% badanych.

Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=146

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 4,9% dorosłych mieszkańców, spośród których po 1,4% doświadczyło jej 1 raz, 2-5 razy lub więcej niż 10 razy, z kolei 0,7% – 6-10 razy.

Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=146

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że 4 ankietowanych doświadczyło przemocy psychicznej (66,7%), a na przemoc fizyczną wskazało 2 respondentów, (33,3%). Ponadto 1 respondent wyróżnił przemoc ekonomiczną, a kolejna osoba nie potrafiła określić rodzaju doznawanej przemocy. 1 ankietowany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	66,7%	4
przemoc fizyczna	33,3%	2
przemoc ekonomiczna	16,7%	1
nie wiem	16,7%	1
przemoc seksualna	0,0%	0
zaniedbanie	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że po 2 osoby doznały przemocy ze strony innych członków rodziny oraz męża/żony (po 40,0%), z kolei pojedyncza odpowiedź padła na partnera/partnerkę. 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

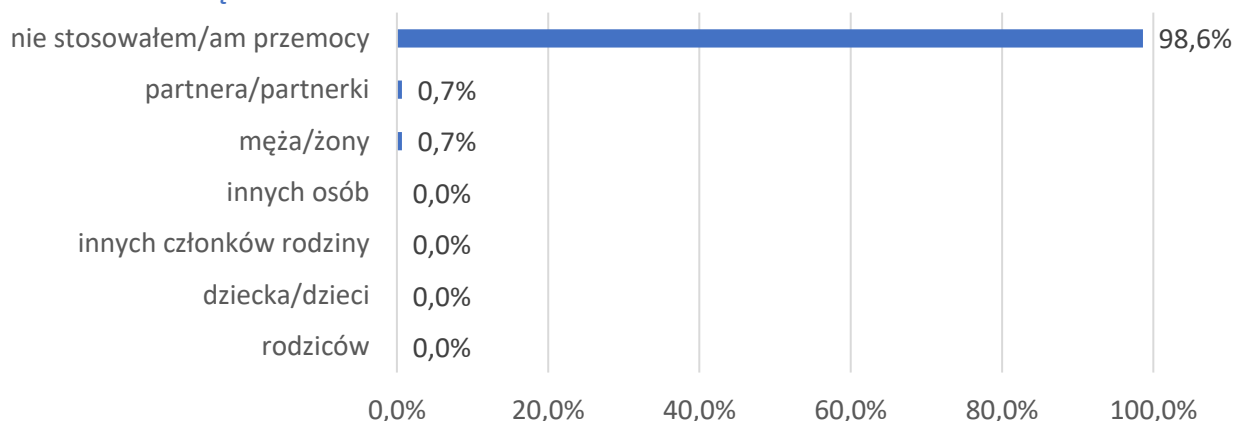
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=5

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inni członkowie rodziny	40,0%	2
mąż/żona	40,0%	2
partner/partnerka	20,0%	1
rodzice	0,0%	0
inne osoby	0,0%	0

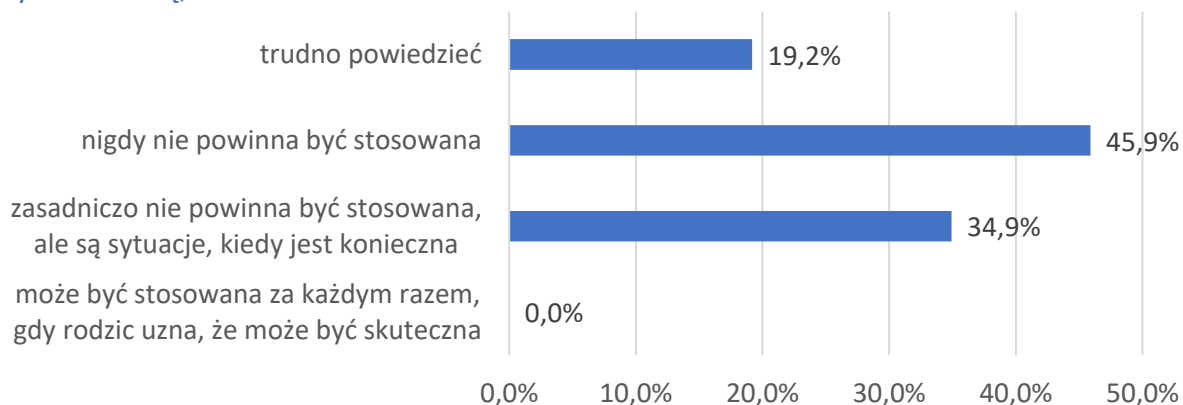
W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do takich zachowań przyznało się 1,4% badanych, którzy stosowali je wobec partnera/partnerki oraz męża/żony (po 0,7%), natomiast zdecydowana większość mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą nie stosowała przemocy w analizowanym okresie (98,7%).

Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=146

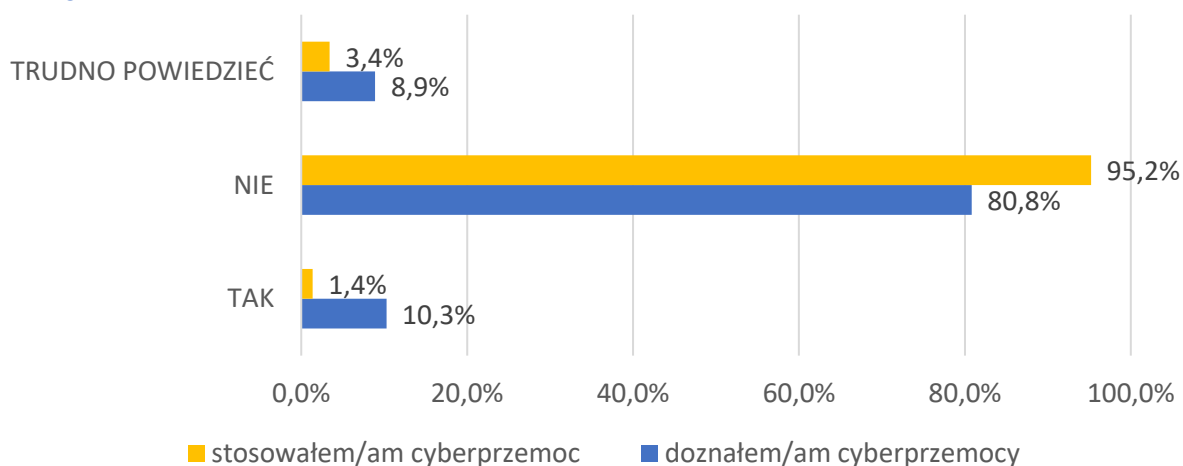
Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Józefów nad Wisłą była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż 45,9% badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej, 34,9% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a średnio co piąty ankietowany stwierdził, że trudno jest mu określić swoje stanowisko w tej sprawie (19,2%).

Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=146

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 10,3% badanych, a 8,9% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 1,4% ankietowanych mieszkańców, a 3,4% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=146

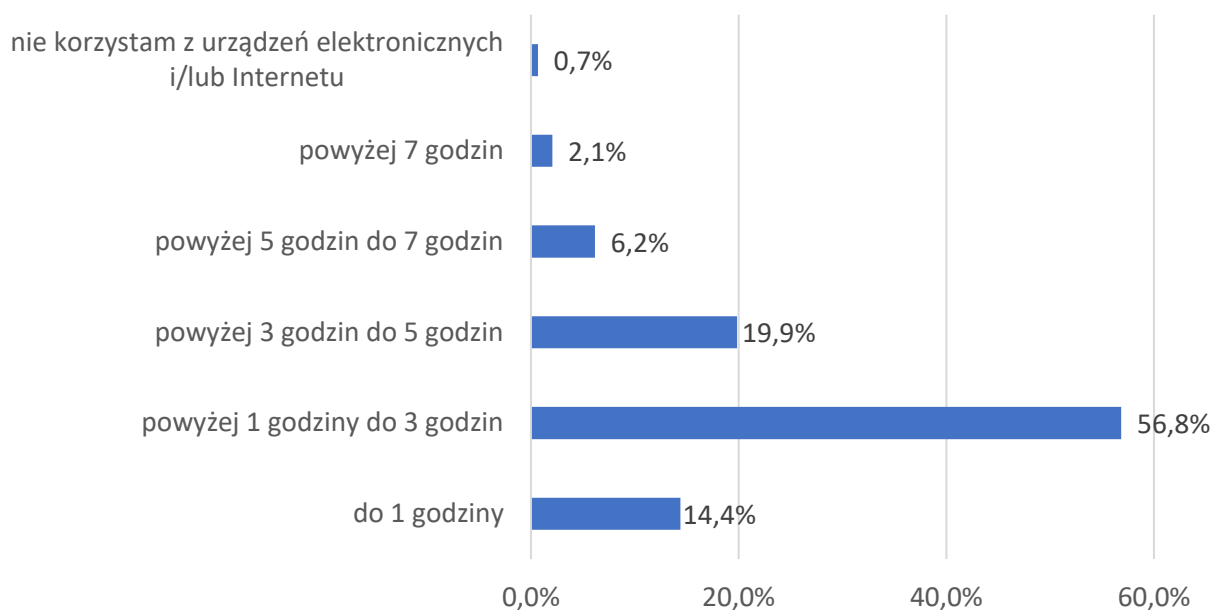

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, zdecydowana większość korzysta z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 14,4% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, a 56,8% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 19,9% respondentów, 6,2% respondentów poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin, z kolei 2,1% – powyżej 7 godzin. 0,7% ankietowanych nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu.

Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=146

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 75 respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (51,7%), natomiast 29 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (20,0%). 16 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (11,0%), a 25 osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (17,2%).

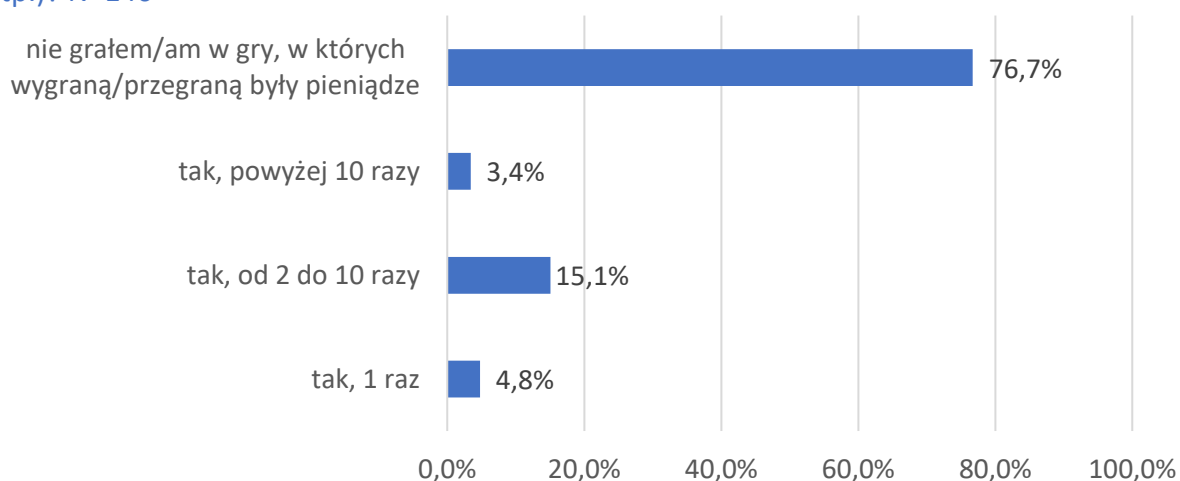
Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=145

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	51,7%	75
nie	20,0%	29
trudno powiedzieć	17,2%	25
nie przewiduję określonego czasu	11,0%	16

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał średnio co czwarty dorosły respondent (23,3%), wśród których 4,8% grało w takie gry 1 raz, 15,1% – od 2 do 10 razy, z kolei 3,4% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=146

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 13 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (38,2%), 19 osób temu zaprzeczyło (55,9%), z kolei 2 respondentów miało trudność w odpowiedzi na to pytanie (5,9%).

Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=34

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	38,2%	13
nie	55,9%	19
trudno powiedzieć	5,9%	2

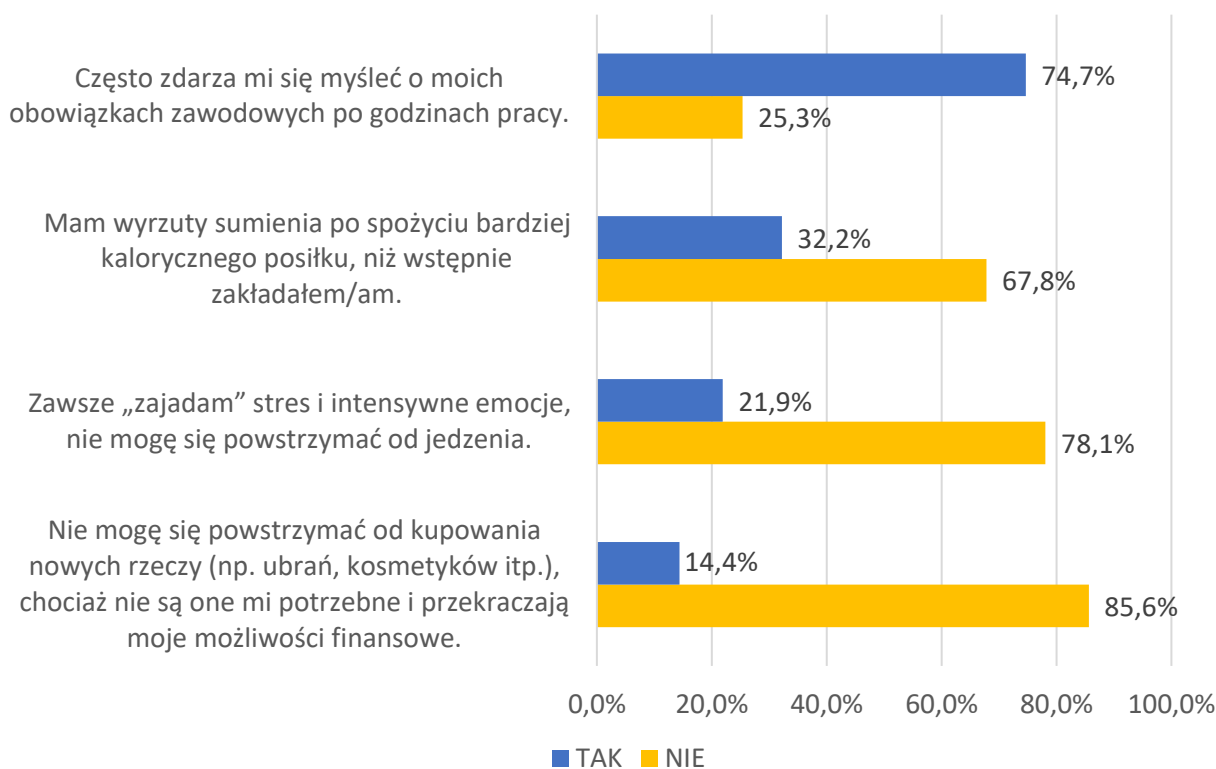

Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ 74,7% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- ▶ 32,2% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 21,9% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 14,4% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=146

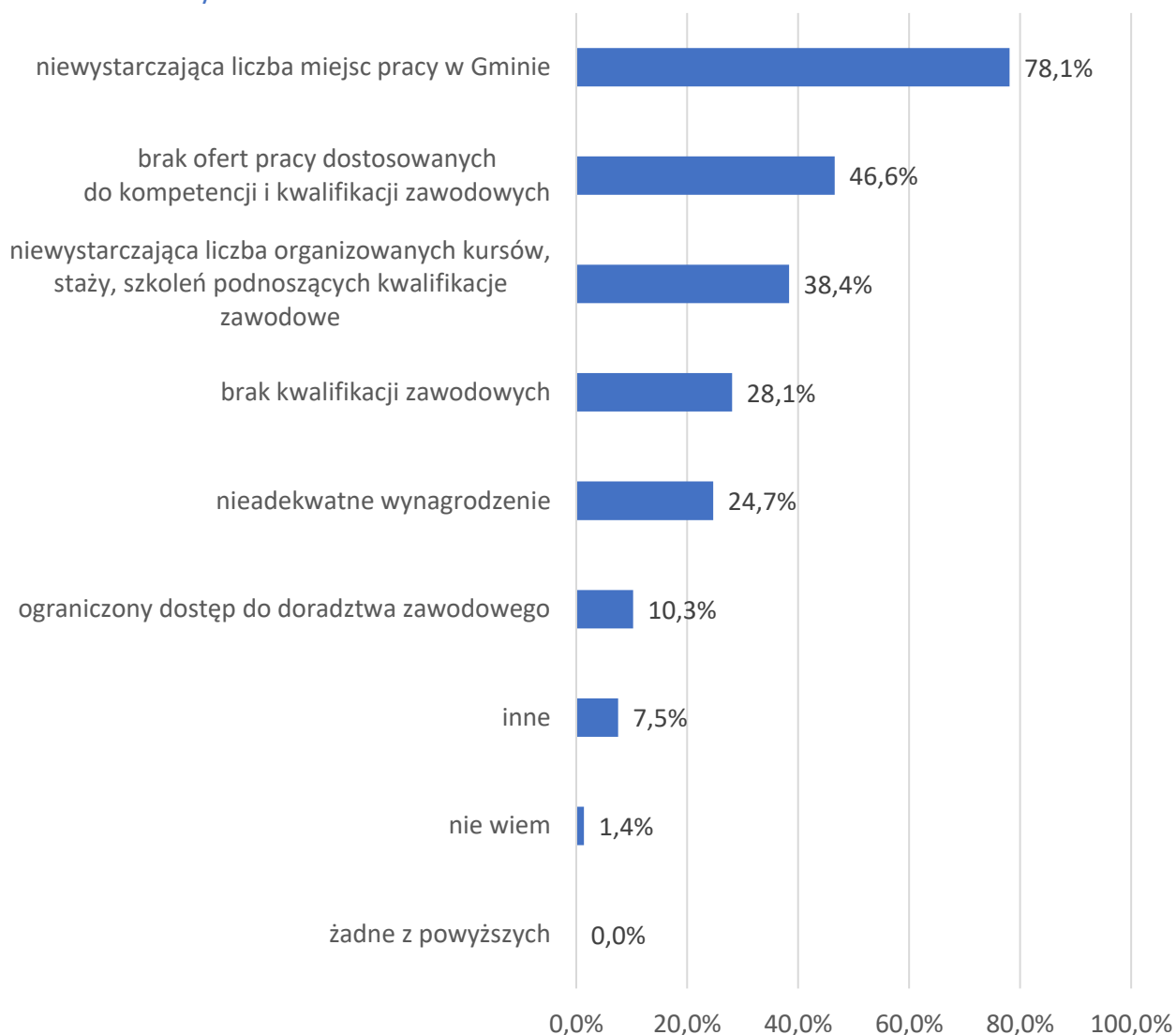
Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Większość mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (78,1%). Następnie ankietowani wskazywali na brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (46,6%), niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (38,4%), brak kwalifikacji zawodowych (28,1%) oraz nieadekwatne wynagrodzenie (24,7%). Ponadto część respondentów uważa, że takim problemem jest ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (10,3%), 1,4% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 7,5% respondentów wskazało na inne odpowiedzi, wśród których wymieniono m.in. takie czynniki jak:

- ▶ *lokalizacja,*
- ▶ *nepotyzm,*
- ▶ *alkoholizm,*
- ▶ *brak miejsc pracy dla ludzi, którzy kwalifikacje posiadają, dlatego mało kto decyduje się w tej Gminie zamieszkać,*
- ▶ *brak żłobka,*
- ▶ *trudności w dojazdach do ewentualnych miejsc pracy, ponieważ nie wszyscy mają prawo jazdy,*
- ▶ *zła komunikacja z gminami i miastami sąsiadującymi w godzinach popołudniowych,*
- ▶ *brak możliwości pozostawienia dziecka w przedszkolu/szkole do czasu powrotu z pracy (często oferty pracy są w godz. 8-16).*

Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=146

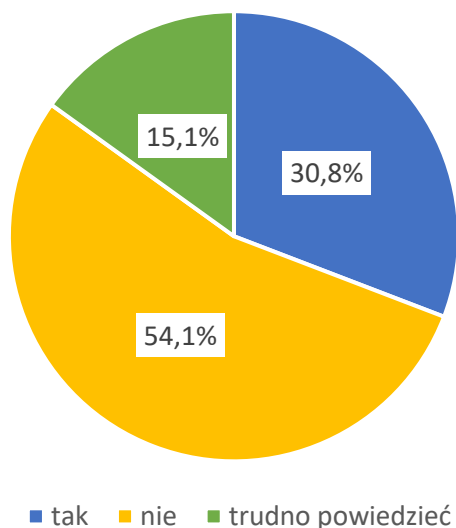

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 54,1% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 30,8% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 15,1% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=146

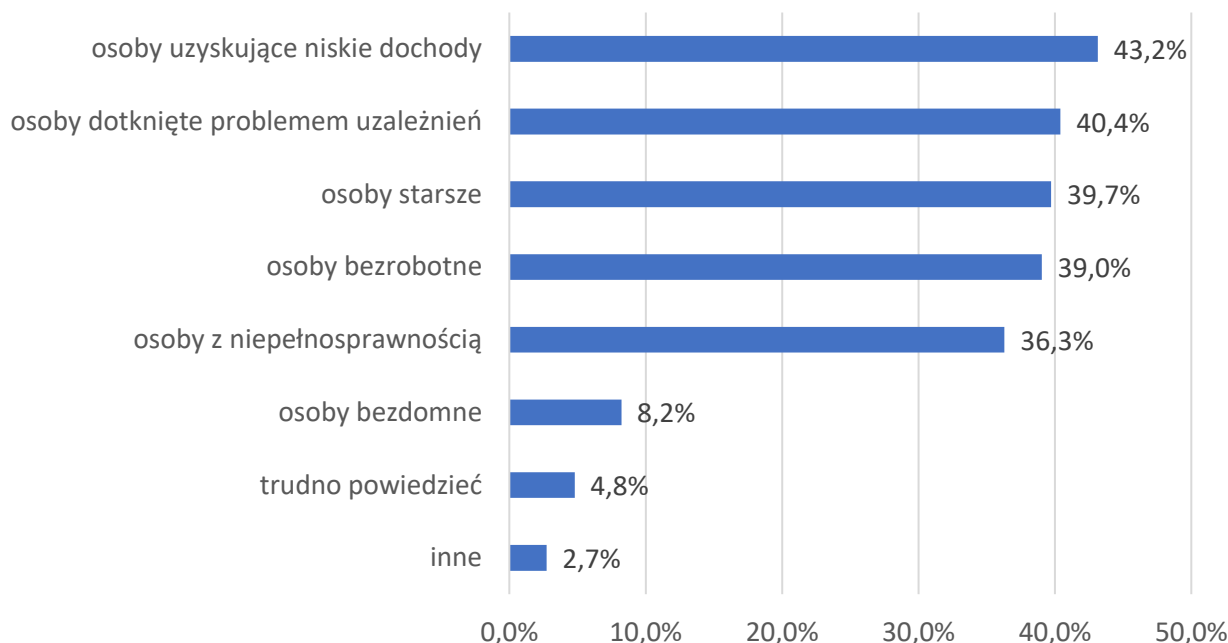

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby uzyskujące niskie dochody (43,2%). Następnie respondenci wskazywali osoby dotknięte problemem uzależnień (40,4%), osoby starsze (39,7%), osoby bezrobotne (39,0%) oraz osoby z niepełnosprawnością (36,3%). Najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezdomne (8,2%). Trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 4,8% ankietowanych, a 2,7% ankietowanych wskazało na inne grupy społeczne, wymieniając m.in.:

- ▶ *dzieci i młodzież,*
- ▶ *młodzież, dla której nie ma interesującej oferty spędzania wolnego czasu ani perspektyw życiowych, dlatego też nie wiążą przyszłości z naszą gminą i masowo ją opuszczają,*
- ▶ *osoby bez prawa jazdy.*

Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=146

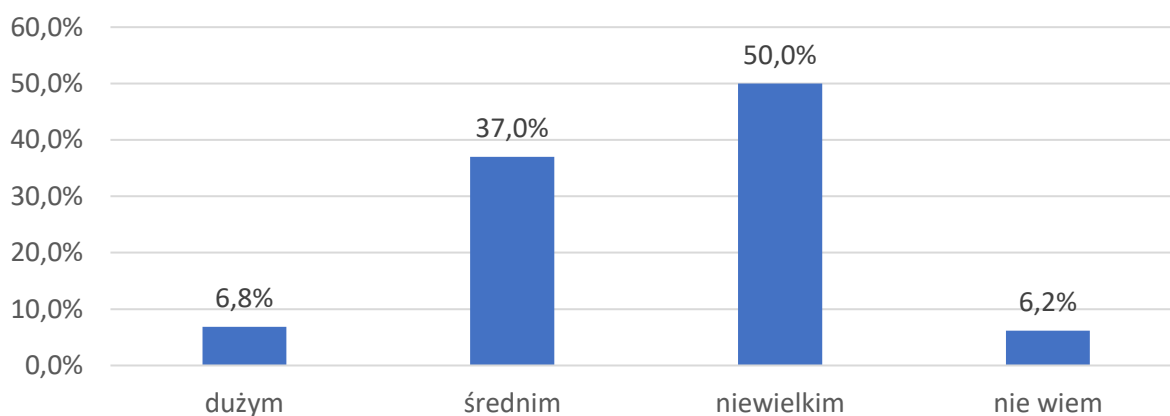

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

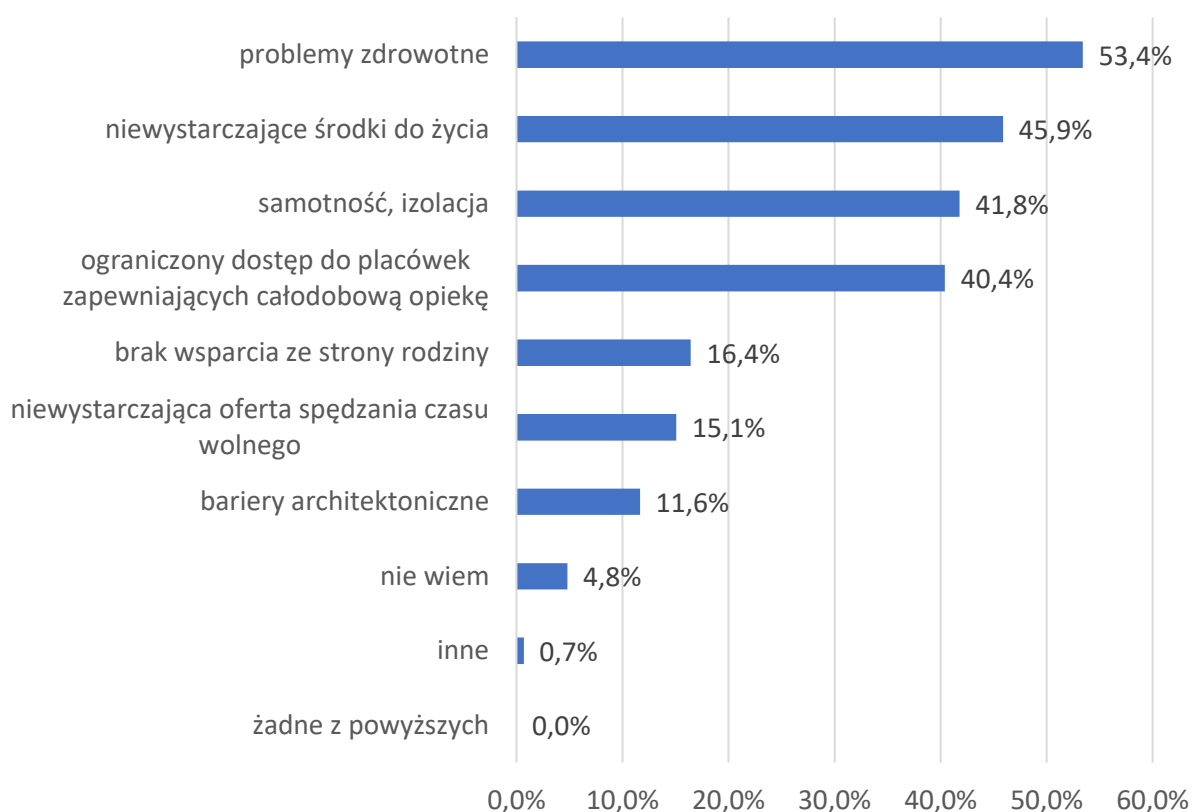
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. 50,0% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu, a 37,0% – w średnim. 6,8% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a 6,2% badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=146

Zdaniem ponad połowy badanych mieszkańców, najważniejszymi problemami osób starszych na terenie Gminy są problemy zdrowotne (53,4%). 45,9% wskazało na niewystarczające środki do życia, 41,8% – samotność, izolację, a 40,4% – ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. W opinii 16,4% ankietowanych takim problemem jest brak wsparcia ze strony rodziny, 15,1% respondentów uważa, że jest to niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, a najmniej odpowiedzi padło na bariery architektoniczne (11,6%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 4,8% respondentów, z kolei 0,7% badanych wśród innych czynników wymieniło *brak komunikacji publicznej*.

Wykres 32. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?
N=146

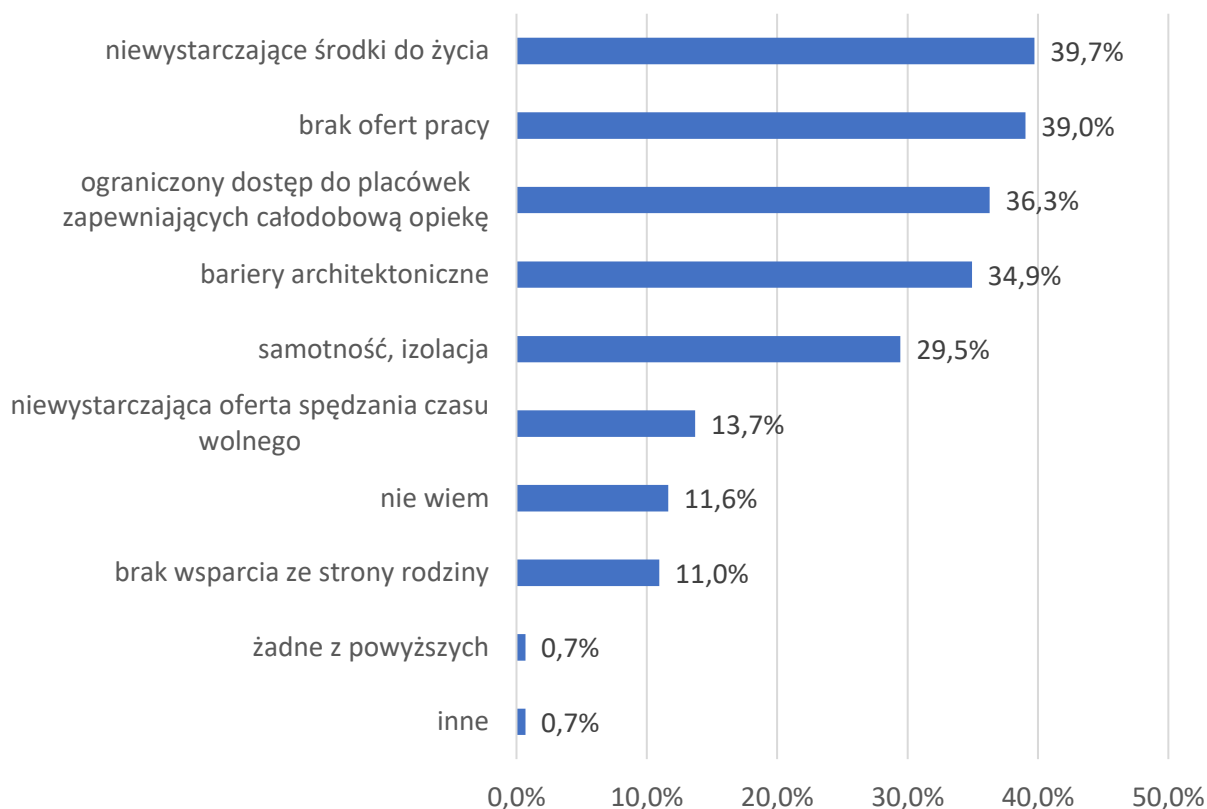
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 39,7% respondentów są to niewystarczające środki do życia, 39,0% wskazało na brak ofert pracy, a 36,3% – ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. 34,9% mieszkańców uważa, że najważniejszym problemem osób z niepełnosprawnościami są bariery architektoniczne, a 29,5% – samotność, izolacja. Najmniej odpowiedzi padło na niewystarczającą ofertę

spędzania czasu wolnego (13,7%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (11,0%). 11,6% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, 0,7% zaznaczyło odpowiedź „żadne z powyższych”, a kolejne 0,7% wskazało na inne odpowiedzi, wyróżniając *brak komunikacji publicznej*.

Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=146

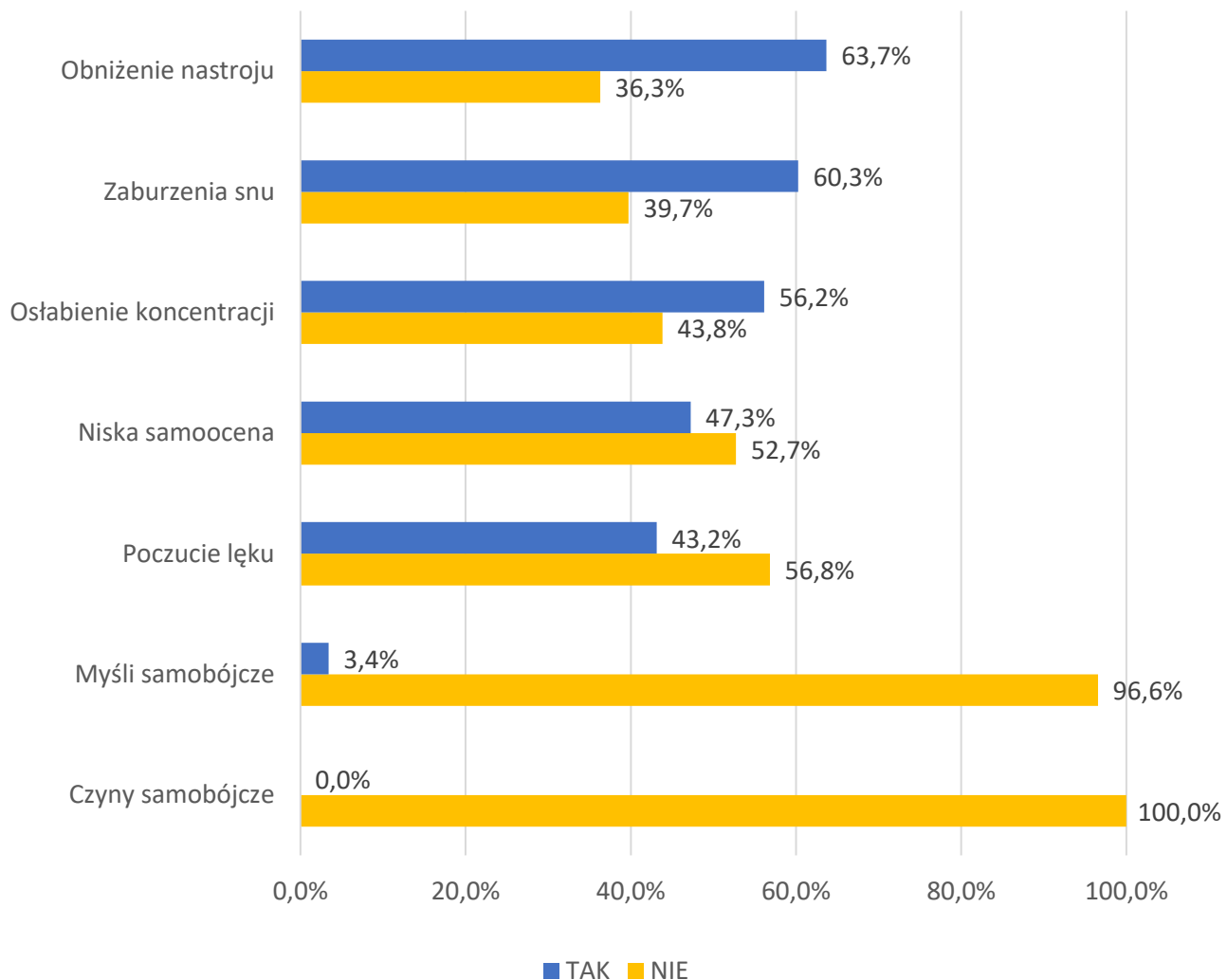
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Józefów nad Wisłą mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- ▶ 63,7% osób miało obniżony nastrój;
- ▶ 60,3% doświadczyło zaburzeń snu;
- ▶ 56,2% doznało osłabienia koncentracji;
- ▶ 47,3% miało niską samoocenę;
- ▶ 43,2% odczuwało lęk;
- ▶ 3,4% miało myśli samobójcze.

Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=146

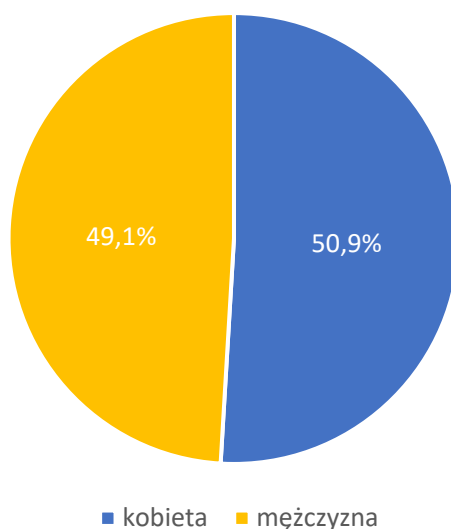
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

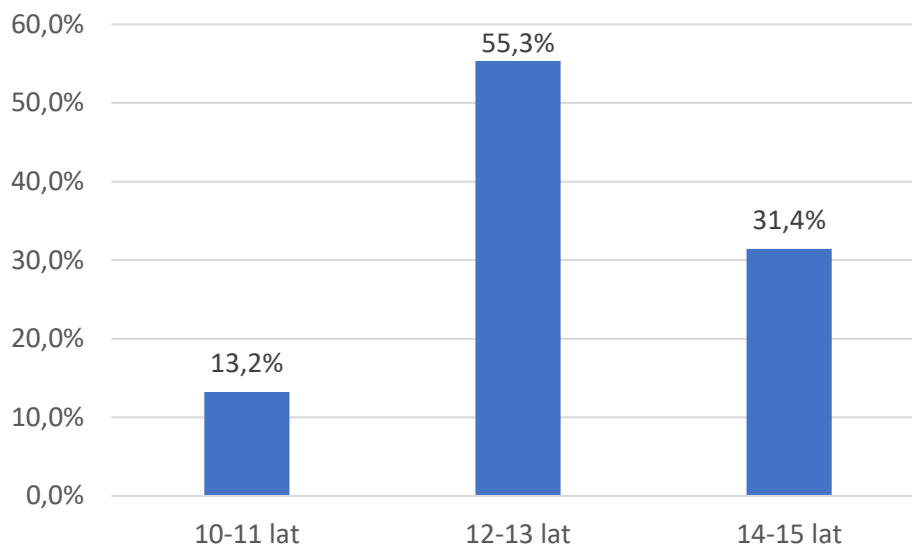
Uczniowie z gminy Józefów nad Wisłą wypełnili 159 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagę liczebną miały dziewczynki – stanowiły one 50,9% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 49,1% kwestionariuszy.

Wykres 35. Płeć: N=159

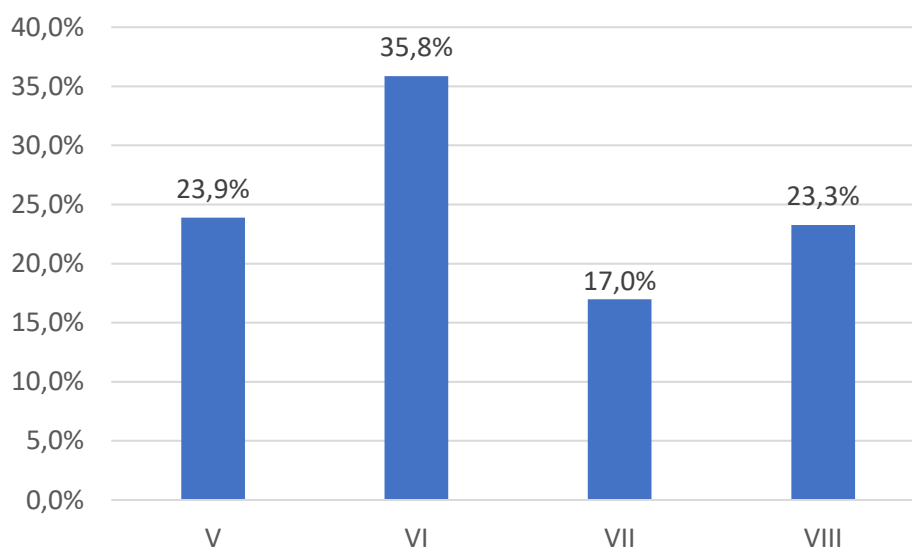
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najczęściej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (55,3%), natomiast 31,4% stanowili uczniowie w wieku 14-15 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat (13,2%).

Wykres 36. Wiek: N=159

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 35,8% uczniów biorących udział w badaniu uczęszcza do VI klasy, 23,9% ankiet wypełnili uczniowie z klasy V, 23,3% z klasy VIII, natomiast 17,0% badanych to uczniowie klas VII.

Wykres 37. Klasa: N=159

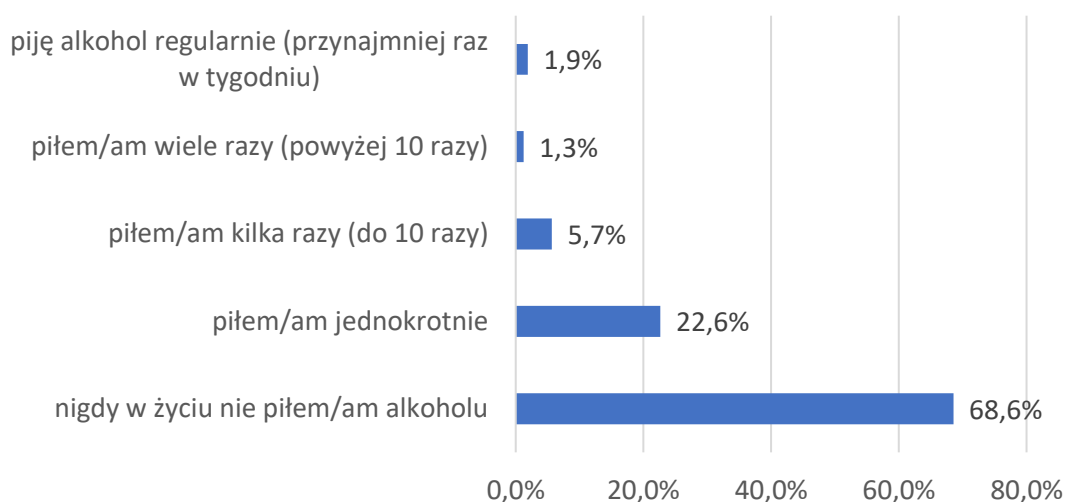

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Józefów nad Wisłą. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 31,5% respondentów, wśród których 22,6% spożyło go jednokrotnie, 5,7% miało z nim kontakt kilka razy (do 10 razy), 1,3% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 1,9% pije go regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=159

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 13 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (26,0%), wśród których 8 osób sięgnęło po niego 1-2 razy (16,0%), 3 badanych – 3-4 razy (6,0%), natomiast 2 respondentów – więcej niż 7 razy (4,0%).

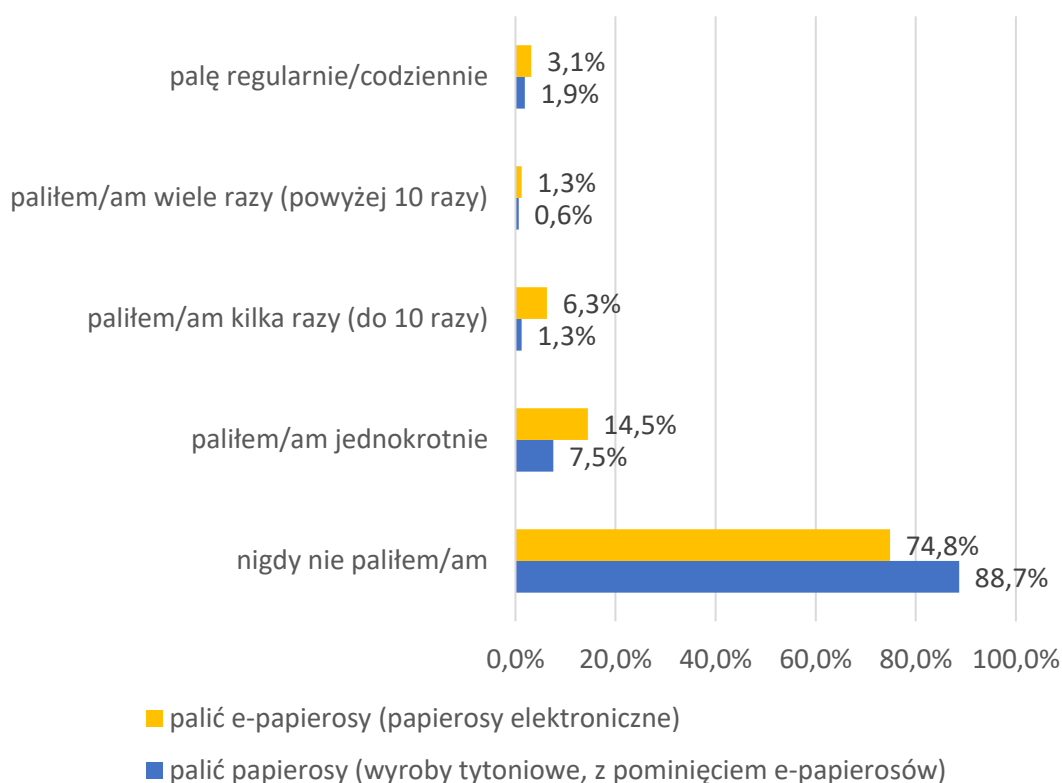
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=50

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	74,0%	37
1 – 2 razy	16,0%	8
3 – 4 razy	6,0%	3
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	4,0%	2

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Józefów nad Wisłą podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 11,3% ankietowanych, wśród których 7,5% sięgnęło po nie jednokrotnie, 1,3% zrobiło to kilka razy (do 10 razy), 0,6% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 1,9% pali papierosy regularnie/codziennie. W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 25,2% respondentów, z czego 14,5% paliło je jednokrotnie, 6,3% – kilka razy (do 10 razy), 1,3% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 3,1% robi to regularnie/codziennie.

Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: N=159

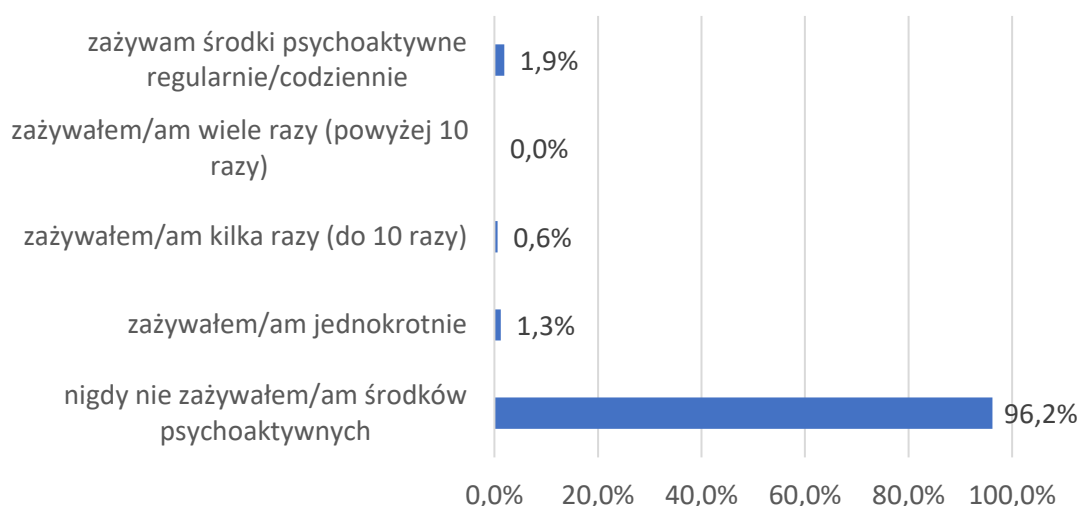

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość uczniów nie zażywała środków psychoaktywnych (96,2%), natomiast po inicjacji narkotykowej jest 3,8% uczniów, wśród których 1,3% wskazało na ich jednokrotne zażycie, 0,6% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), a 1,9% robi to regularnie/codziennie.

Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=159

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. 1 uczeń zaprzeczył, jakoby w ciągu ostatniego miesiąca miał styczność z tego typu substancjami (16,7%), po 2 osoby zrobiły to 1-2 razy lub więcej niż 7 razy (po 33,3%), natomiast 1 respondent – 3-4 razy (16,7%).

Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	16,7%	1
1 – 2 razy	33,3%	2
3 – 4 razy	16,7%	1
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	33,3%	2

Ankietowanych zapytano także o to, po jakie konkretnie substancje sięgali badani. Po 4 wskazania padły na marihuanę oraz leki w celu odurzenia (po 66,7%), 2 uczniów zażywało amfetaminę (33,3%), natomiast pojedyncze odpowiedzi badanych wskazują, iż mieli oni kontakt z mefedronem i dopalaczami (po 16,7%).

Tabela 20. Jakie były to substancje? N=6

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	66,7%	4
leki w celu odurzenia	66,7%	4
amfetamina	33,3%	2
mefedron	16,7%	1
dopalacze	16,7%	1
inne	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

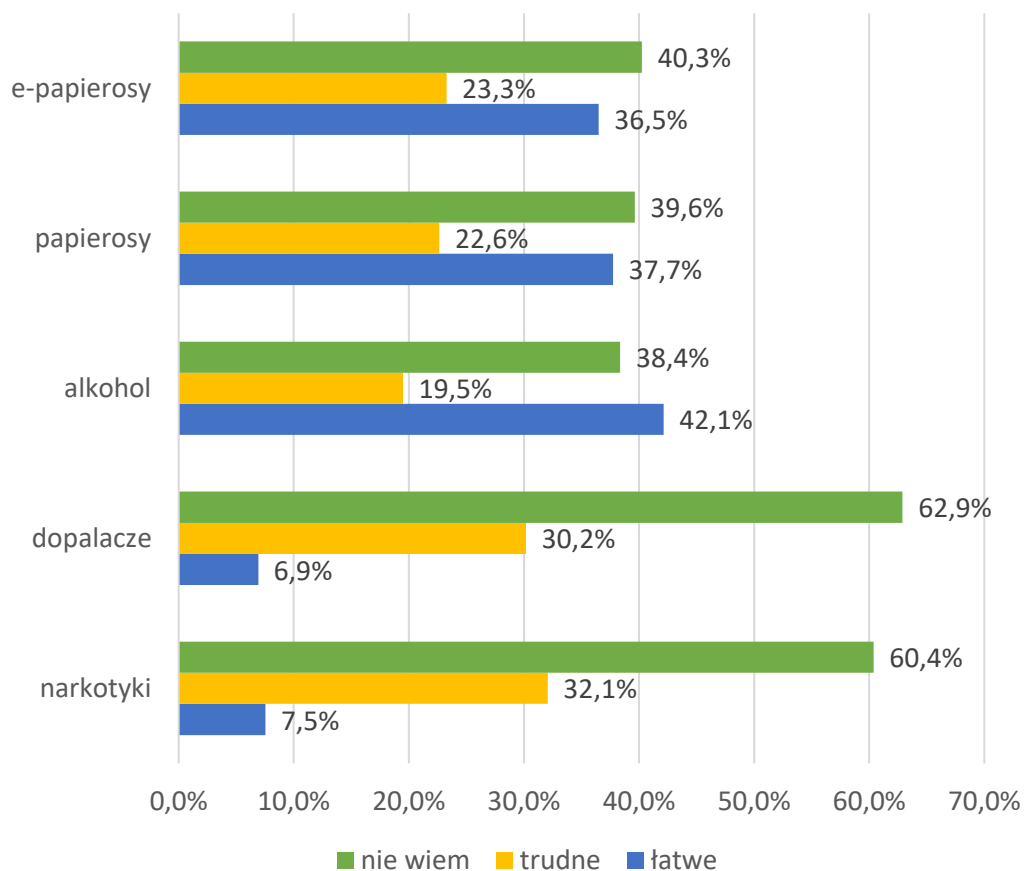
W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość uczniów nie posiada wiedzy na temat dostępności szkodliwych i nielegalnych substancji na terenie Gminy.

Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 37,7% respondentów, a trudne dla 22,6%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 36,5% młodych mieszkańców, a trudne dla 23,3%.
- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 42,1% badanych, a trudny dla 19,5%,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 6,9% uczniów, a trudne dla 30,2%,
- ▶ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 7,5% ankietowanych, a trudne dla 32,1%.

Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=159

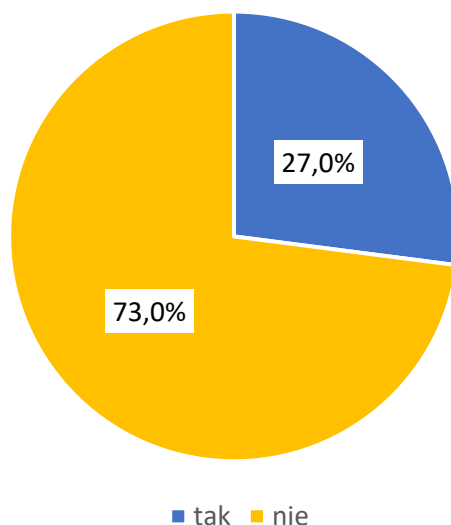

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Józefów nad Wisłą. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 27,0% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło tego problemu.

Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

N=159

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (26 osób, tj. 68,4%) oraz rodzeństwa (13 osób, tj. 34,2%). 9 wskazań dotyczyło kolegów/koleżanek spoza szkoły (23,7%), 5 uczniów wyróżniło inne osoby, w tym *nauczycieli* (13,2%), natomiast rodzice stosowali przemoc wobec 3 ankietowanych (7,9%). 5 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=38

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	68,4%	26
rodzeństwo	34,2%	13
koledzy/koleżanki spoza szkoły	23,7%	9
inne osoby	13,2%	5
rodzice	7,9%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najczęściej wskazywano na przemoc psychiczną (20 osób, tj. 64,5%) oraz fizyczną (11 osób, tj. 35,5%). 9 uczniów doznało przemocy seksualnej (29,0%), z kolei 2 osoby – zaniedbania (6,5%). 12 osób nie odpowiedziało na to pytanie.

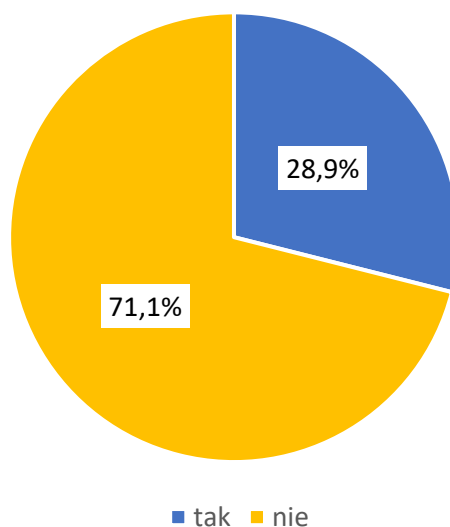
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=31

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	64,5%	20
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	35,5%	11
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydzał itp.	29,0%	9
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	6,5%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 28,9% uczniów.

Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=159

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 24 uczniów (57,1%), fizyczną – 22 osoby (52,4%), natomiast przemoc seksualnej dopuścił się 1 respondent (2,4%). 4 badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=42

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	57,1%	24
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	52,4%	22
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	2,4%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Ponad połowa ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec rodzeństwa – wskazały na to 24 osoby, tj. 55,8% oraz uczniów ze szkoły (22 osoby, tj. 51,2%). 8 uczniów wyróżniło inne osoby, w tym: *nauczycieli, rodziców i kolegów* (18,6%), natomiast 6 badanych – kolegów/koleżanki spoza szkoły (14,0%). 3 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=43

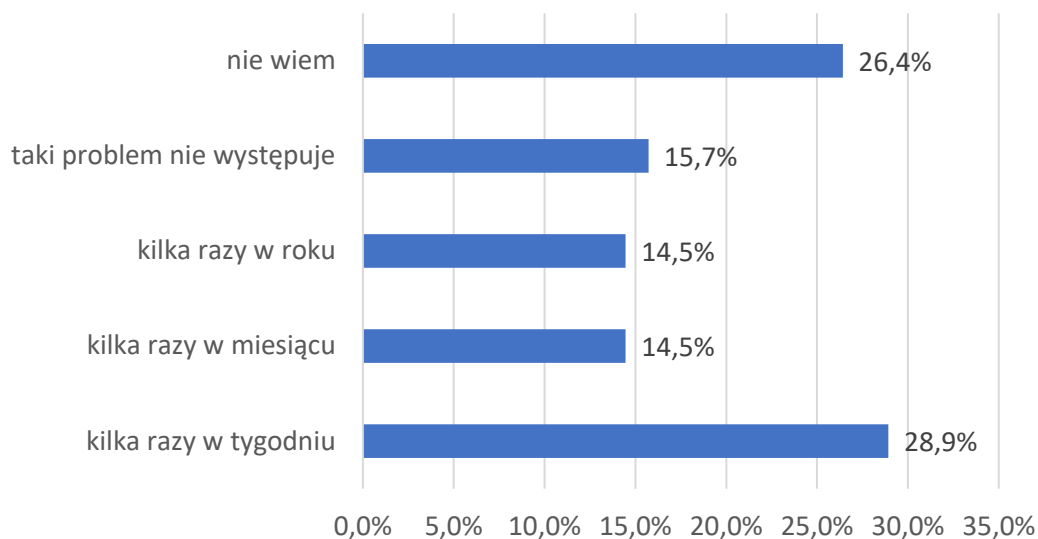
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	55,8%	24
uczniów z mojej szkoły	51,2%	22
innych osób	18,6%	8
kolegów/koleżanek spoza szkoły	14,0%	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 26,4% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, a zdaniem 15,7% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 57,9% respondentów, w tym po 14,5% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu, a zdaniem 28,9% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu.

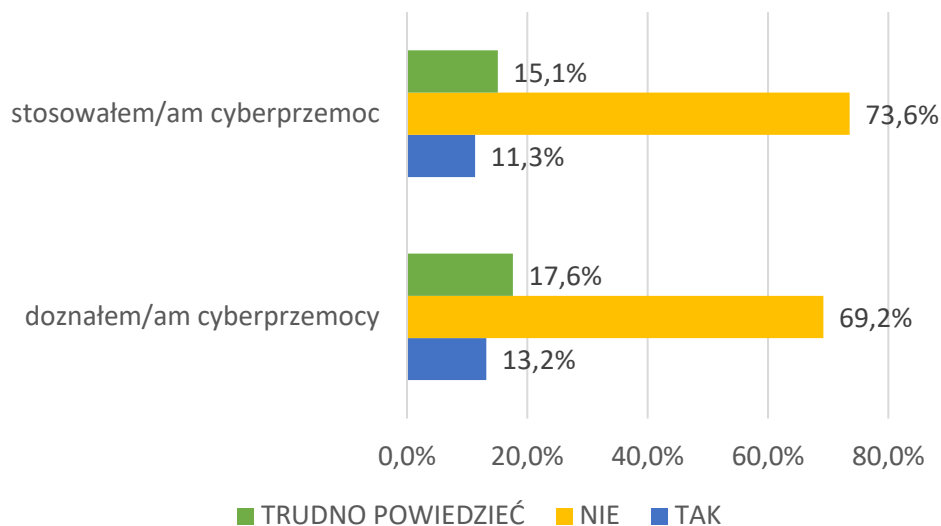

Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=159

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 13,2% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 11,3% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 15,1% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 17,6% w zakresie doświadczenia jej.

Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=159

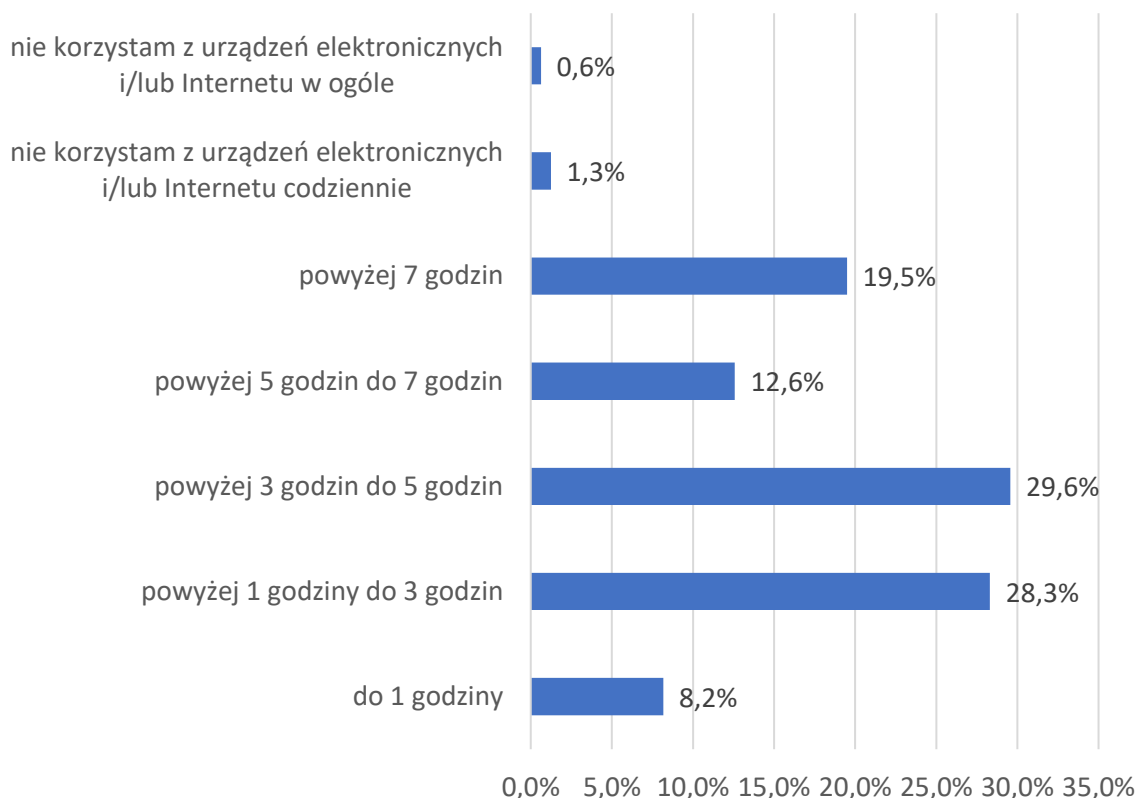

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Józefów nad Wisłą korzystają z urządzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urządzeń oraz Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, znaczna część z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 12,6% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 19,5% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 29,6% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia. Powyżej 1 do 3 godzin dziennie z urządzeń korzysta 28,3%, a 8,2% ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń do 1 godziny dziennie. Ponadto, 1,3% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 0,6% nie robi tego w ogóle.

Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=159

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urzędzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 73 badanych (46,8%), w tym 13 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (8,3%), 11 ankietowanym – często (7,1%), 36 osobom – czasami (23,1%), natomiast kolejnych 13 respondentów skłamało w tej sprawie jeden raz (8,3%).

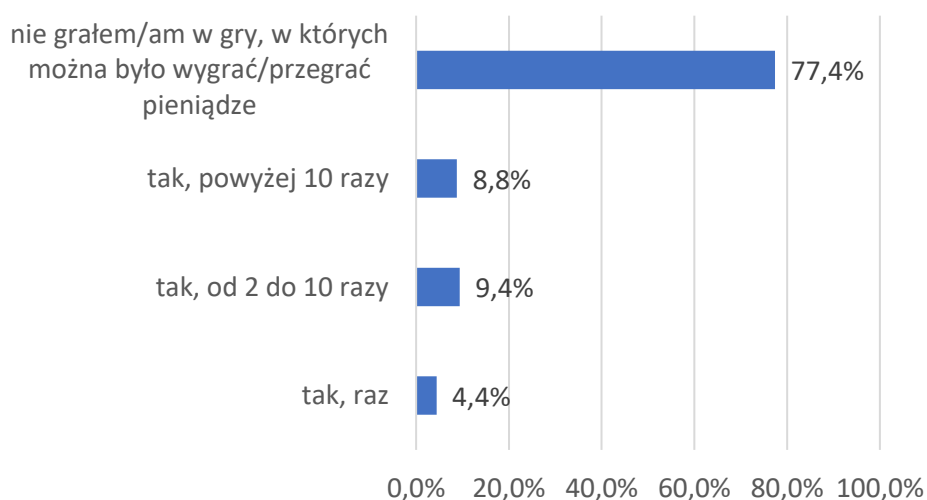
Tabela 25. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=156

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	8,3%	13
tak, często	7,1%	11
tak, czasami	23,1%	36
tak, jednokrotnie	8,3%	13
nie	53,2%	83

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 22,6% badanych. Wśród tych osób 4,4% grało w nie 1 raz, 9,4% robiło to 2-10 razy, a 8,8% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=159

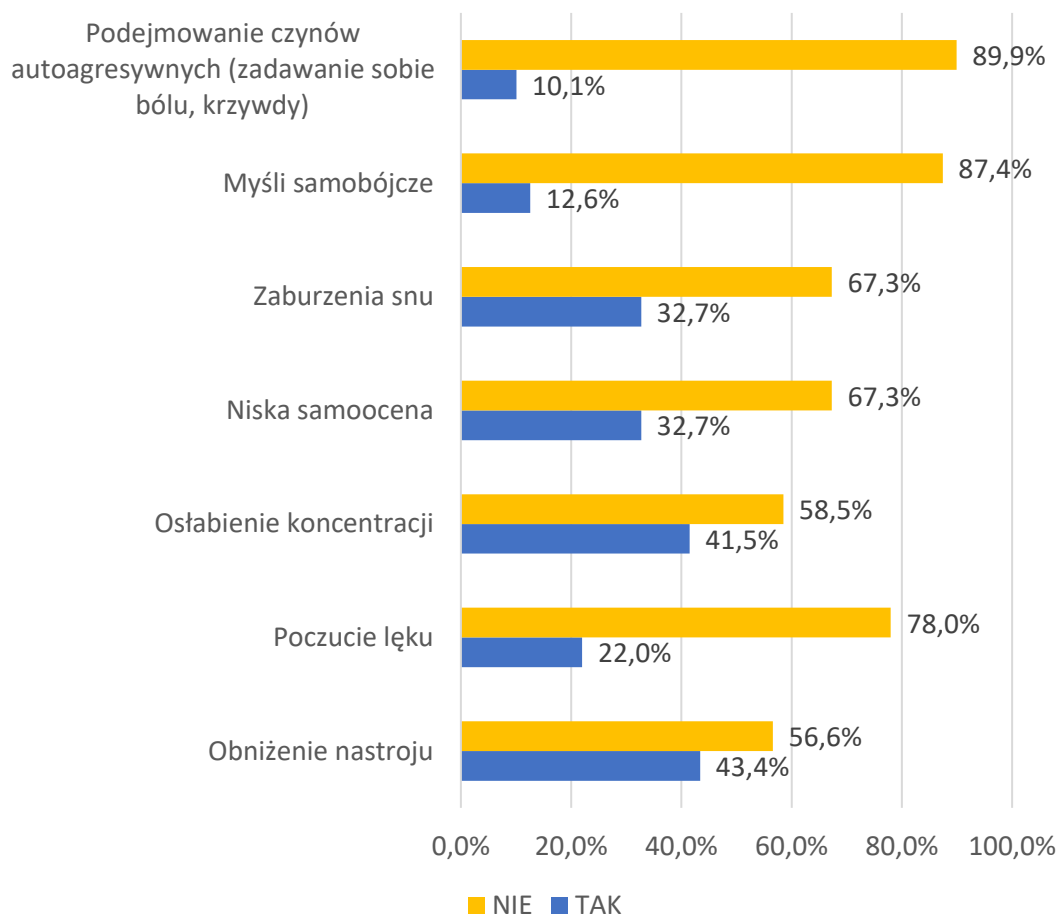

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 43,4% respondentów w tym okresie doznało obniżenia nastroju, 41,5% miało osłabioną koncentrację, a po 32,7% odczuwało niską samoocenę oraz miało zaburzenia snu. Ponadto 22,0% odczuwało lęk. Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również myśli samobójcze (12,6%) oraz czyny autoagresywne (10,1%).

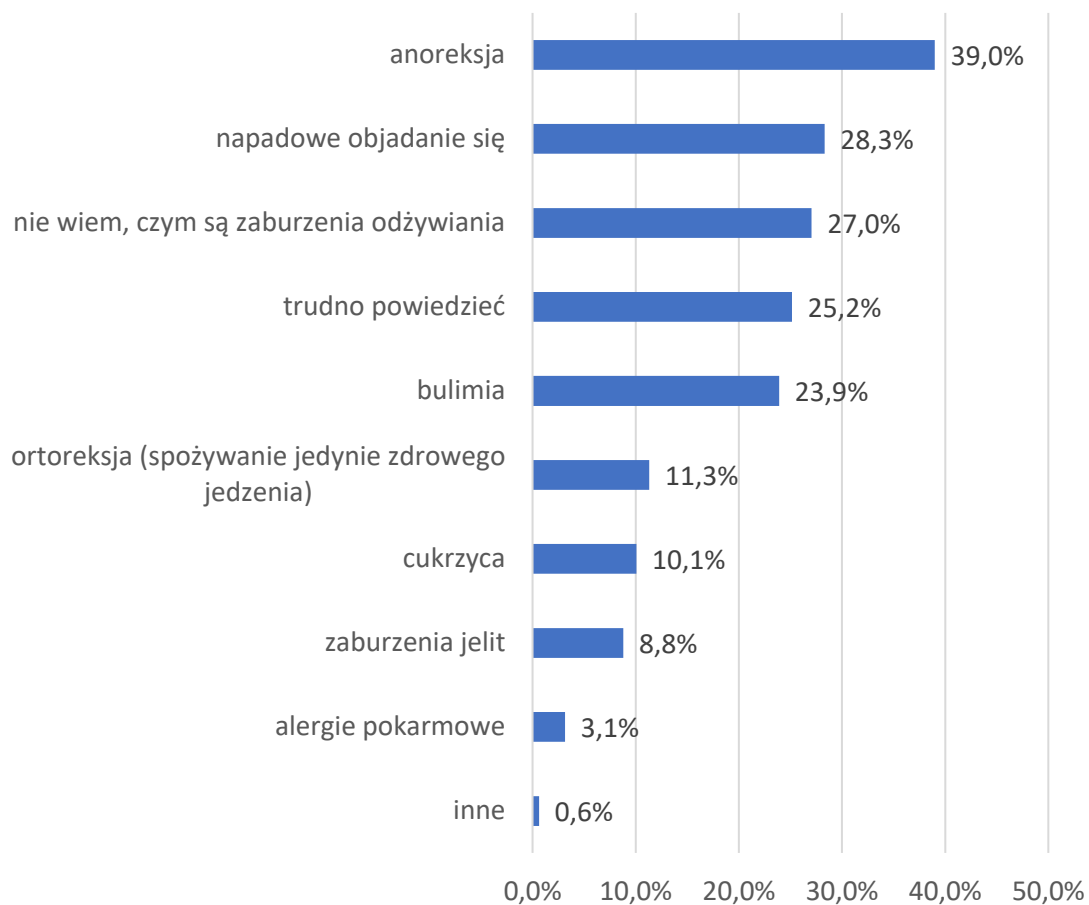
Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=159

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Józefów nad Wisłą dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. 39,0% osób wskazało na anoreksję, 28,3% uczniów zaznaczyło napadowe objadanie się, 23,9% — bulimię, a w opinii 11,3% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję. 27,0% uczestników badania nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 25,2% miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na cukrzycę (10,1%), alergie pokarmowe (3,1%) oraz zaburzenia jelit (8,8%).

Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=159

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja społeczna gminy Józefów nad Wisłą

W oparciu o dane udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W omawianym okresie OPS w Józefowie nad Wisłą zatrudniał 1 asystenta rodziny, z którego pomocy w 2021 roku korzystało 5 rodzin, z kolei w dwóch kolejnych latach – po 4 rodziny z terenu Gminy.

Tabela 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin	5	4	4

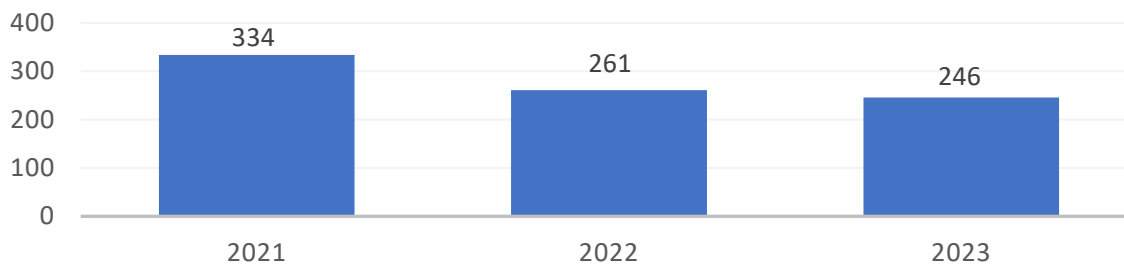
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W roku 2023, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Józefów nad Wisłą **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystały 334 rodziny, w roku 2022 – 261, z kolei w 2023 roku – 246 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmiennym się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

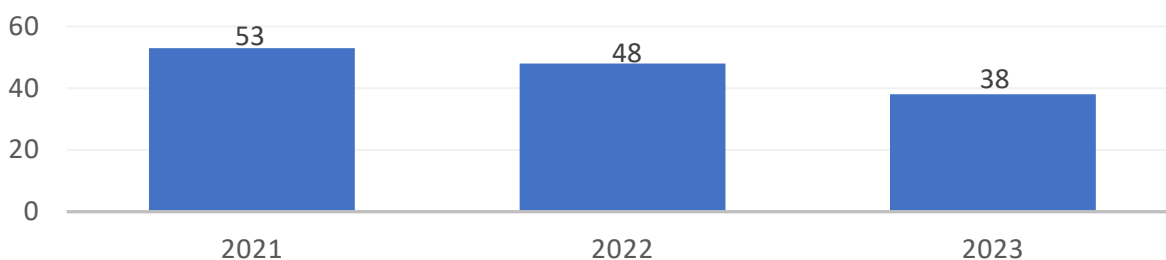
Wykres 50. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie wykazywała tendencje spadkowe: w 2021 roku było to 53 mieszkańców Gminy, w 2022 roku – 48, z kolei w 2023 roku – 38.

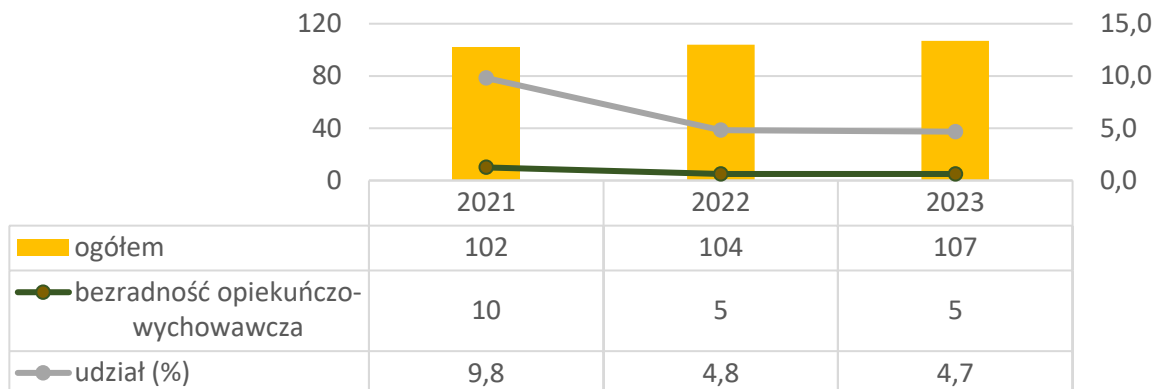
Wykres 51. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa spadkowi z 10 w 2021 roku do 5 w latach 2022-2023. Tendencja spadkowa widoczna jest w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS: w 2021 było to 9,8%, w 2022 roku – 4,8%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 4,7%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 52. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2021 roku Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 57 756 zł, w 2022 roku – 67 896 zł, natomiast w 2023 roku było to 80 352 zł, w związku z czym w omawianym okresie odnotowano wzrost wartości o 39,1%.

Tabela 27. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Józefów nad Wisłą w pieczy zastępczej w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
kwota odpłatności (w złotych)	57 756	67 896	80 352

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2021 roku w gminie Józefów nad Wisłą przyznano 70 Kart (dla 20 rodzin), w 2022 roku – 131 (dla 52 rodzin), natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 121 KDR (dla 51 rodzin)¹⁷.

¹⁷ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą za 2021, 2022 i 2023 r.

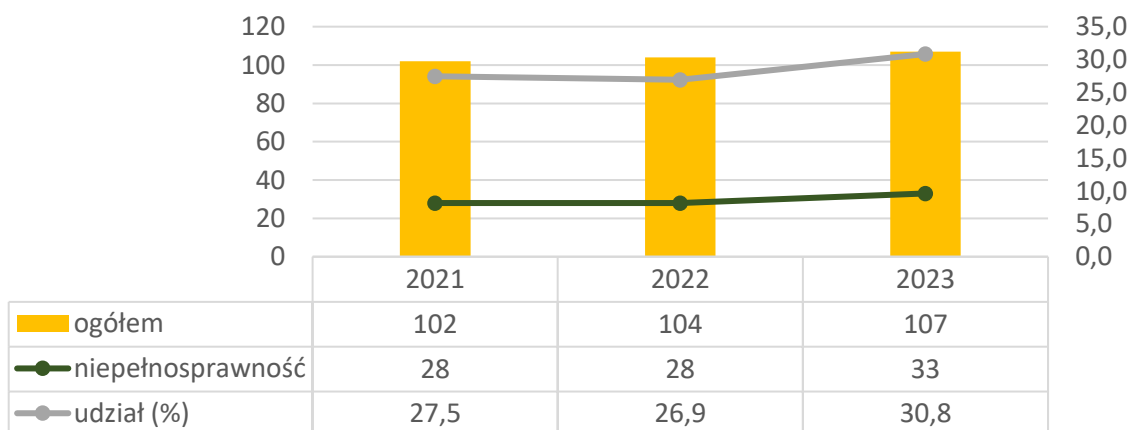
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

W 2023 roku ze wsparcia OPS w Józefowie nad Wisłą z powodu niepełnosprawności korzystały 33 rodziny, co stanowi 30,8% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności uległa wzrostowi z 28 w latach 2021-2022 do 33 w 2023 roku. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS widoczne są wahania wartości, a najwyższą odnotowano w ostatnim roku poddanym analizie (30,8%). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 53. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń ulegała wahaniom. W 2021 roku przyznano 295 świadczeń, w 2022 roku – 306, z kolei w 2023 roku liczba świadczeń wyniosła 303. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	295	306	303
kwota świadczeń (zł)	63 673,00	66 047,00	65 400,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W latach 2021-2023 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota uległy wzrostowi. W 2021 roku przyznano 502 świadczenia na kwotę 108 352,00 zł, w 2022 roku – 516 na kwotę 111 373,00 zł, natomiast w 2023 roku – 560 na kwotę 120 870,00 zł.

Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	502	516	560
kwota świadczeń (zł)	108 352,00	111 373,00	120 870,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano 742 świadczenia dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 160 153,00 zł. Na przestrzeni lat widoczny jest systematyczny wzrost analizowanych uwarunkowań, a szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 30. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	731	733	742
kwota świadczeń (zł)	157 779,00	158 211,00	160 153,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2021 roku wypłacono 195 świadczeń z powyższego tytułu, w 2022 roku – 137, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 129. Analogiczne tendencje widoczne są w przypadku kwoty omawianych świadczeń, która uległa spadkowi o 33,7%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 31. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	195	137	129
kwota świadczeń (zł)	120 656,00	84 160,00	79 980,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W omawianym okresie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała wahaniom – w 2021 roku było to 10 osób, w 2022 roku – 7, z kolei w 2023 roku z tego typu świadczeń korzystało 9 osób.

Tabela 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób	10	7	9

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W omawianym okresie żaden z mieszkańców Gminy nie korzystał z tego typu wsparcia¹⁸.

W latach 2021-2023 OPS w Józefowie nad Wisłą realizował Program „Opieka wytchnieniowa”. Ma on na celu wzmocnienie istniejącego systemu wsparcia poprzez odciążenie osób opiekujących się na co dzień osobami z niepełnosprawnościami. Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost liczby rodzin z terenu Gminy korzystających z omawianej formy wsparcia: w 2021 roku było to 8 rodzin, w 2022 roku – 9, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 11. Tendencje wzrostowe widoczne są również w przypadku liczby godzin opieki wytchnieniowej oraz kosztów świadczenia usługi. Należy zaznaczyć, iż jego realizacja była całkowicie finansowana ze środków Funduszu Solidarnościowego. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin objętych wsparciem	8	9	11
liczba godzin opieki wytchnieniowej	b.d.	1 349	1 611
koszt świadczenia usługi	25 704,00	51 791,41	64 607,59

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą za 2021, 2022 i 2023 r.

¹⁸ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

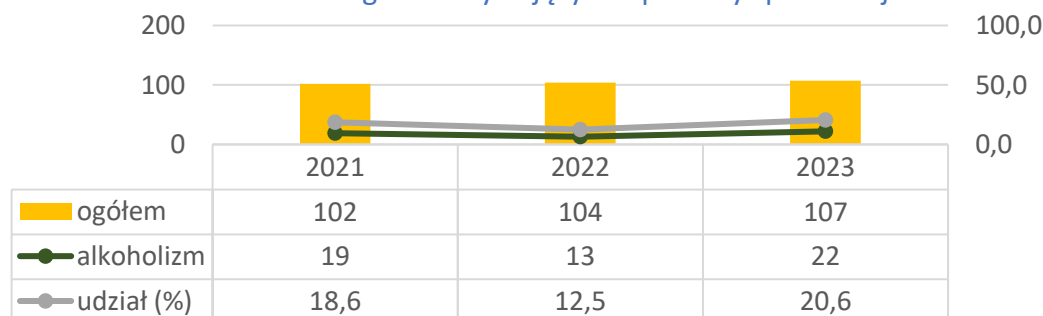
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁹.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2023 roku ze wsparcia OPS w Józefowie nad Wisłą z powodu alkoholizmu korzystały 22 rodziny, co stanowi 20,6% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom, podobnie jak ich udział w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS, a najwyższe wartości odnotowano w 2023 roku. Na przestrzeni analizowanych lat żadna z rodzin nie korzystała z pomocy z powodu narkomanii. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

¹⁹ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2023 roku GKRPA liczyła 5 członków.

W 2023 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 11 osobami z problemem alkoholowym. Jednocześnie w omawianym roku Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia wobec 4 mieszkańców Gminy. Na podstawie danych można dostrzec, iż liczba osób z problemem alkoholowym oraz członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy, ulegała wahaniom, zaś najwięcej przypadków odnotowano w 2022 roku (13 osób z problemem alkoholowym oraz 2 członków rodzin osób z problemem alkoholowym). Ponadto, w omawianym okresie dostrzec można stopniowy wzrost liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (z 2 w 2021 roku do 4 w 2023 roku). Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 34. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	6	13	11
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	2	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	3	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

W omawianym okresie na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonowały 3 Punkty Informacyjno-Konsultacyjne, działające ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Ich podstawową funkcją jest udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób zmagających się z problemem uzależnień, informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, możliwych sposobach leczenia, motywowanie do podjęcia terapii, a także pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej.

W 2023 roku w PIK udzielono porad 29 osobom z problemem alkoholowym, 24 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym, 17 osobom doznającym przemocy domowej i 17 mieszkańcom stosującym przemoc domową. Dodatkowo z porad skorzystało również 6 osób z problemem narkotykowym i 3 członków rodziny osoby z problemem narkotykowym. Największą grupę korzystającą z poradnictwa PIK stanowiły osoby z problemem alkoholowym, których liczba w omawianym okresie ulegała wahaniom – od 23 w 2021 roku, przez 40 w 2022 roku, do 29 w 2023 roku. Dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym również stanowili liczną grupę korzystających z porad: w 2021 roku było to 21 osób, w 2022 roku – 11, natomiast w 2023 roku – 24. Liczba osób doznających przemocy domowej wzrosła z 9 w 2021 roku do 19 w 2022 roku, a następnie nieznacznie spadła do 17 w 2023 roku. Wahania dostrzegalne są również w przypadku liczby osób stosujących przemoc domową – po spadku z 11 osób w 2021 roku do 5 w 2022 roku, w 2023 roku z poradnictwa skorzystało 17 osób wykazujących zachowania przemocowe. Należy zwrócić uwagę na rosnącą liczbę osób z problemem narkotykowym: w 2022 roku był to 1 mieszkaniec Gminy, z kolei w 2023 roku – 6. Zwiększeniu uległa również liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem narkotykowym, które skorzystały z poradnictwa PIK. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Liczba osób, którym udzielono porad w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych w latach 2021-2023

lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	osoby z problemem alkoholowym	23	40	29
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	21	11	24
3.	osoby doznające przemocy domowej	9	19	17
4.	osoby stosujące przemoc domową	11	5	17
5.	osoby z problemem narkotykowym	b.d.	1	6
6.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	b.d.	1	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W 2021 roku w gminie Józefów nad Wisłą nie przeprowadzono programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN, z kolei w latach 2022-2023 zrealizowano program „Debata”, w którym udział wzięło kolejno 77 i 84 uczniów.

Zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku przeprowadzono również inne programy profilaktyczne, finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W 2022 roku były to programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 438 uczniów, 113 nauczycieli/wychowawców oraz 113 rodziców, natomiast w kolejnym roku były to turnieje, gry terenowe, mistrzostwa, pokazy multimedialne, debaty, w których uczestniczyło 251 uczniów oraz 10 nauczycieli/wychowawców.

W omawianym okresie najczęściej realizowano działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2023 roku w jednorazowych prelekcjach, pogadankach uczestniczyło 139 osób, w konkursach – 244, w imprezach sportowych – 464, z kolei największą popularnością cechowały się festyny i inne imprezy plenerowe, w których udział wzięły 604 osoby. Analizując przedstawione dane można dostrzec, iż liczba uczestników jednorazowych prelekcji i pogadarek systematycznie malała (z 252 w 2021 roku do 139 w 2023 roku), co może sugerować mniejsze zainteresowanie tą formą edukacji. Znaczny wzrost liczby uczestników odnotowano w przypadku festynów i innych imprez plenerowych: w 2021 roku brały w nich udział 33 osoby, w 2022 roku – 554, a w 2023 roku – 604. Podobne tendencje dostrzec można również w przypadku imprez sportowych oraz konkursów, co wskazuje na rosnącą popularność aktywności fizycznej i kreatywnych form działań profilaktycznych. W analizowanym okresie nie organizowano żadnych spektakli.

Tabela 36. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023

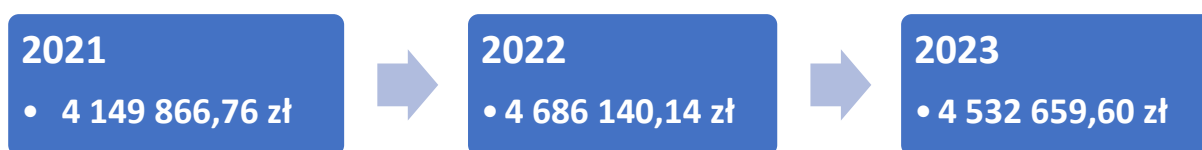
forma działań	2021	2022	2023
jednorazowe prelekcje, pogadanki	252	245	139
spektakle	0	0	0
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	33	554	604
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	282	296	464
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	100	160	244

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

Dodatkowo, w omawianym okresie organizowano kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych, w których zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku udział wzięło 15 osób, z kolei w 2022 roku – 14²⁰.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Józefów nad Wisłą. W roku 2023 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 4 532 659,60 zł, w tym 2 239 695,85 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 251 453,29 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 2 041 510,46 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2023 roku w stosunku do 2021 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 9,2%.

Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Józefów nad Wisłą alkoholu w latach 2021-2023

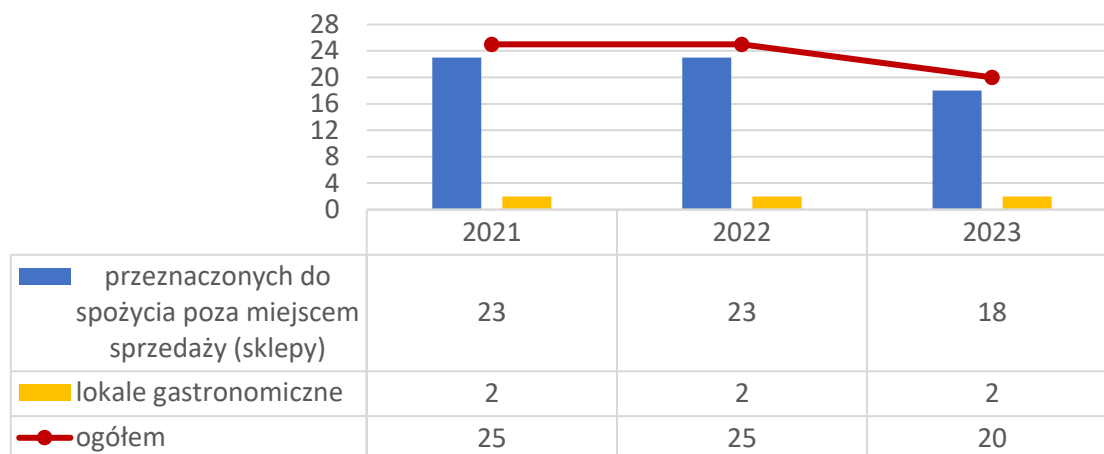

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

²⁰ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych spadła z 25 w latach 2021-2022 do 20 w 2023 roku. W ostatnim roku poddanym analizie na terenie Gminy znajdowało się 18 punktów przeznaczonych do spożycia napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży oraz 2 lokale gastronomiczne. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 55. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2021-2023

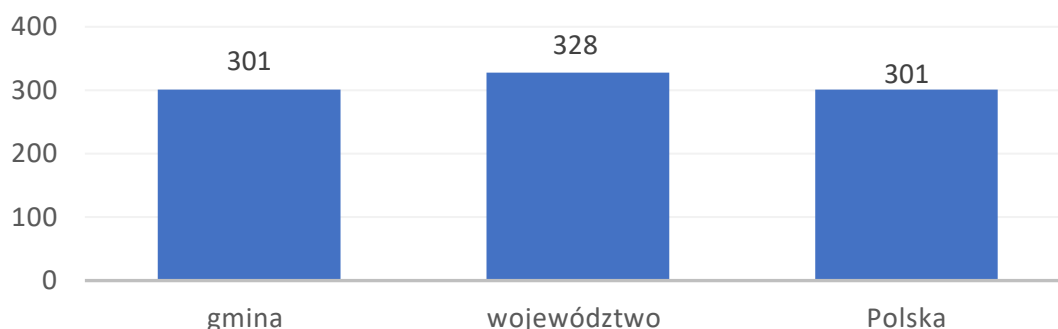
Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Józefów nad Wisłą, w porównaniu do województwa lubelskiego oraz do całej Polski²¹. Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt przyjmuje taką samą wartość jak średnia określona dla kraju (301) oraz niższą niż ma to miejsce w Województwie, co świadczy o nieznacznie większej dostępności do miejsc sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.

²¹ Uwzględnione zostały dane dostępne na czas opracowania Strategii, tj. za 2022 rok.

Wykres 56. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Józefów nad Wisłą, województwie lubelskim i całej Polsce w 2022 roku

Źródło: KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2022 r. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku. Zestawienia statystyczne.

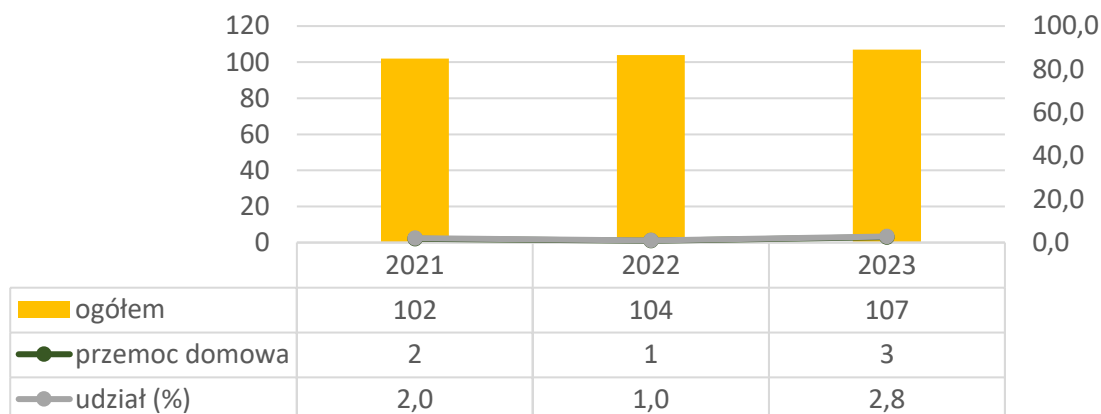
Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W 2021 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą z powodu przemocy domowej korzystały 2 rodziny, w 2022 roku – 1 rodzina, natomiast w 2023 – 3 rodziny z terenu Gminy. Z przedstawionych danych wynika, że udział liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS ulegał wahaniom, zaś najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (2,8%). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 57. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Józefów nad Wisłą zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej grupy robocze).

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W latach 2021-2022 odbyły się po 4 spotkania ZI, z kolei w 2023 roku – 6. Tendencje wzrostowe widoczne są również w zakresie liczby powołanych grup diagnostyczno-pomocowych: w 2021 roku były to 3 grupy, w 2022 roku – 19, a w 2023 roku – 22, które odbyły kolejno 10, 43 i 41 spotkań. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 37. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba Zespołów Interdyscyplinarnych	1	1	1
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	3	19	22
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	10	43	41

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 oraz 2023 rok.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można wahania liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”: w 2021 roku było to 6 procedur NK, w 2022 roku – 2, natomiast w 2023 roku wszczęto 7 procedur. Analogiczne tendencje widoczne są w zakresie kontynuowanych procedur z lat poprzednich: w roku bazowym kontynuowano 8 procedur NK, w kolejnym roku – 1, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 5.

Tabela 38. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur NK	6	2	7
liczba kontynuowanych procedur NK wszczętych w poprzednich latach	8	1	5

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

Z dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2023 roku 44 osoby objęte działaniami w ramach procedury NK, doświadczyły przemocy domowej, z czego 17 to kobiety, 6 – mężczyźni, a 21 – dzieci. W stosunku do poprzednich lat w 2023 roku zauważyć można wzrost liczby osób doznających przemocy, gdyż w 2021 roku było to 31 osób, w 2022 roku – 34, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie były to 44 osoby. Należy podkreślić, że w każdym omawianym roku wśród osób doznających przemocy domowej większość stanowiły kobiety oraz dzieci, jednakże dostrzegalny jest wzrost liczby mężczyzn dotkniętych tym problemem. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 39. Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób doznających przemocy, w tym:	31	34	44
kobiety	11	19	17
mężczyźni	1	4	6
dzieci	19	11	21

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

W 2023 roku zakończono łącznie 14 procedur NK, w tym 13 na skutek ustania przemocy domowej, a 1 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań. Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować niewielkie wahania w zakresie zakończonych procedur, a najwięcej odnotowano ich w 2022 roku (15). Należy podkreślić, że w każdym analizowanym roku większość procedur zakończono na skutek ustania przemocy domowej. Szczegółowe informacje znajdują się w następnej tabeli.

Tabela 40. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	12	15	14
na skutek ustania przemocy domowej	10	11	13
z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	2	4	1

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

Dane w kolejnej tabeli ilustrują liczbę rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023. Niepokojący jest fakt, iż liczba rodzin objęta procedurą NK uległa wzrostowi z 14 w roku bazowym do 22 w 2023 roku. Dominującym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna, jednakże w zdecydowanej większości przypadków obecna była również przemoc fizyczna. Na przestrzeni analizowanych lat nie odnotowano przypadków przemocy seksualnej. Dane te wskazują na potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych i wsparcia w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Tabela 41. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w tym:	14	19	22
ze względu na problem przemocy psychicznej	14	19	21
ze względu na problem przemocy fizycznej	8	14	16
ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2021, 2022 i 2023 rok

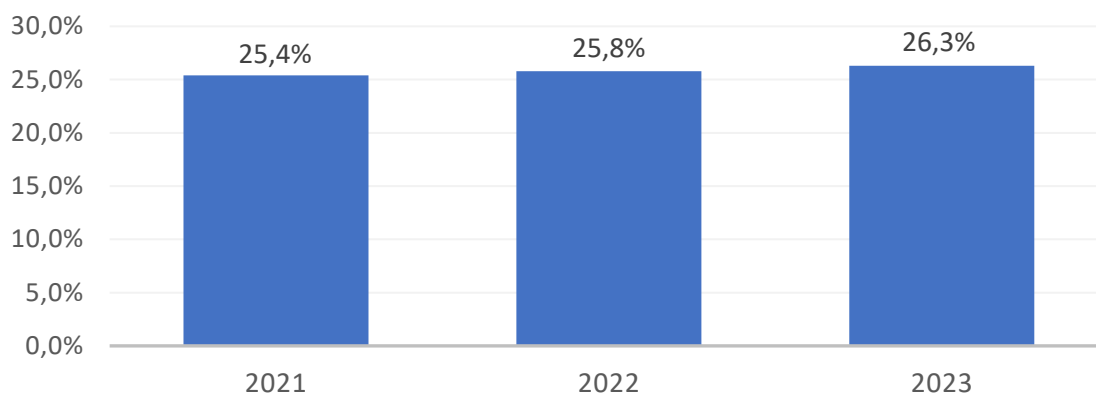
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji gminy Józefów nad Wisłą wykazuje tendencje wzrostowe: w 2021 roku było to 25,4%, w 2022 roku – 25,8%, z kolei w 2023 roku – 26,3%.

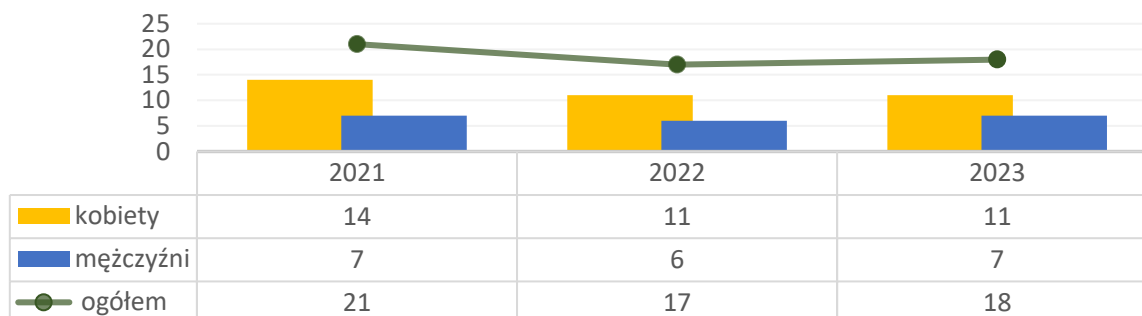
Wykres 58. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2023 roku z pomocy społecznej korzystało 18 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 11 stanowiły kobiety, a 7 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom, a liczba kobiet była większa niż liczba mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 59. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023

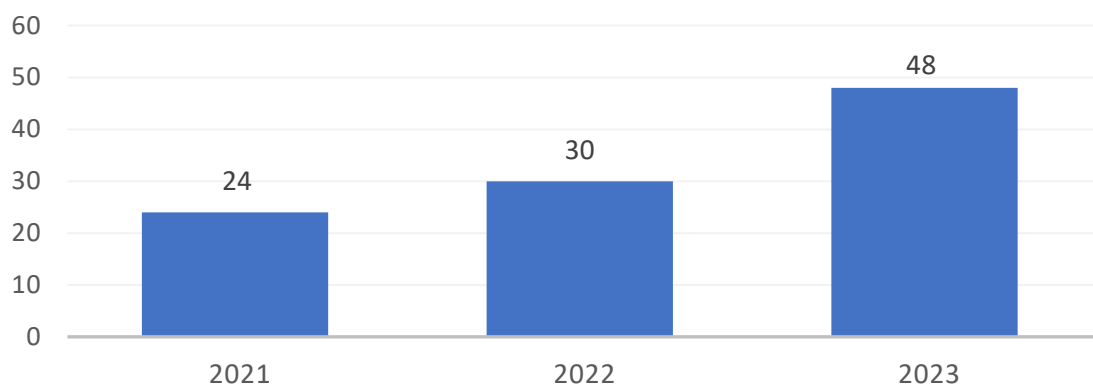

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest wzrost liczby świadczeń dotyczących zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby powyżej 75 roku życia: w 2021 roku były to 24 świadczenia, w 2022 roku wydano 30 tego typu świadczeń, z kolei w 2023 roku – 48.

Wykres 60. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2021-2023 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, uległa wzrostowi z 3 osób w roku bazowym do 5 w latach 2022-2023. Tendencje wzrostowe widoczne są również w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób przebywających w DPS	3	5	5
kwota świadczeń (w zł)	104 736	169 754	213 846

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Kluczową rolę w aktywizacji społecznej i integracji osób starszych odgrywają Kluby Seniora. Tworzą przestrzeń do rozwijania swoich zainteresowań, umiejętności i nawiązywania relacji społecznych. Na terenie Gminy w 2023 roku funkcjonowały 4 następujące kluby seniora:

- ▶ Klub Seniora w Józefowie nad Wisłą (20 uczestników),
- ▶ Klub Seniora z Prawna (20 uczestników),
- ▶ Klub Seniora w Spławach (11 uczestników),
- ▶ Klub Seniora w Boiskach (13 uczestników)²².

Dzięki Klubom seniorzy mają możliwość na aktywny udział w życiu kulturalnym, edukacyjnym i społecznym, co wzmacnia ich poczucie przynależności i wpływa na wysoką jakość życia.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

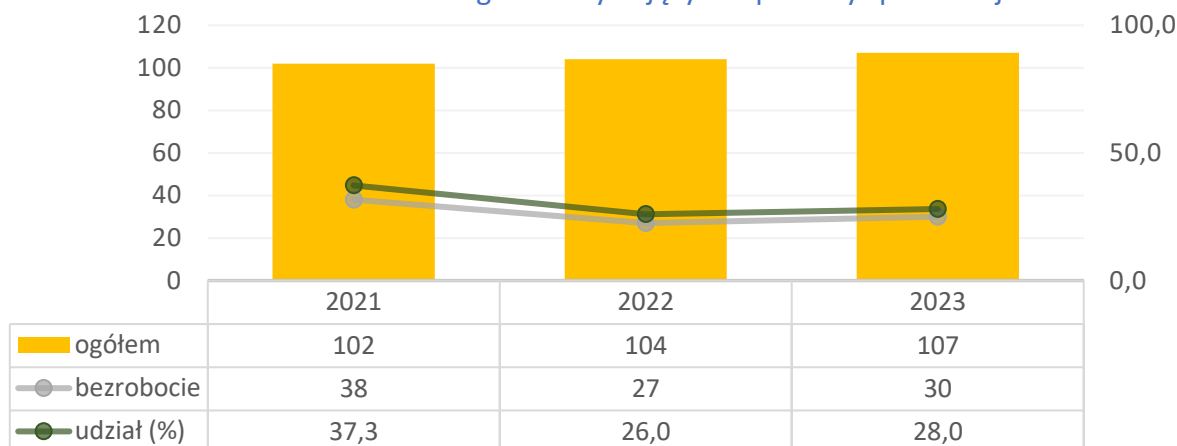
Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2021 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 38 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2022 roku – 27, z kolei w 2023 roku było to 30 rodzin. Wahania widoczne są również w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, a największą wartość odnotowano w roku bazowym (37,3%).

²² Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za 2023 r.

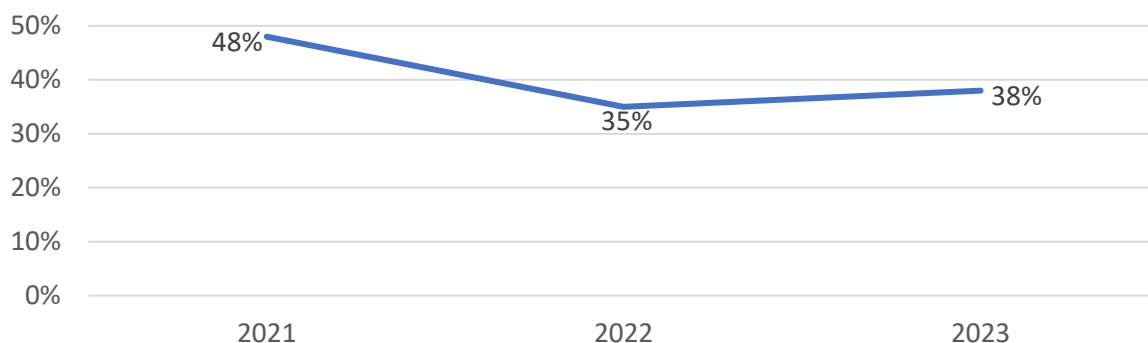
Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalne są wahania wartości: w 2021 roku było to 48%, w 2022 roku – 35%, z kolei w 2023 roku odnotowano wzrost do 38%.

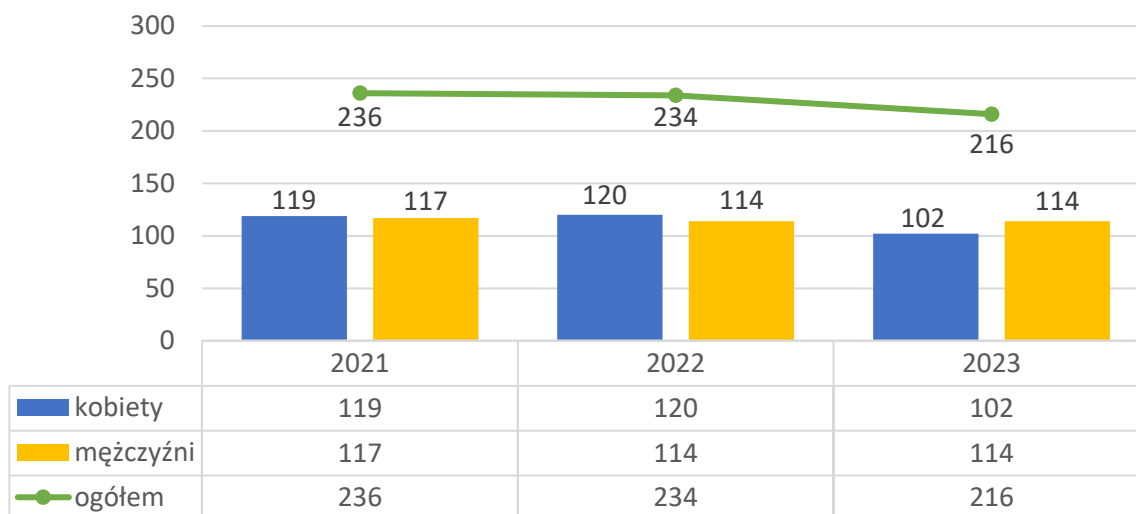
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na koniec 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu Lubelskim zarejestrowanych było łącznie 216 mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. Oznacza to spadek o 8,5% w porównaniu do 2021 roku. Pod względem płci występują niewielkie dysproporcje – w latach 2021-2022 pozostających bez pracy kobiet było więcej niż mężczyzn, z kolei w 2023 roku zaobserwowano odwrotne tendencje. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 63. Mieszkańcy gminy Józefów nad Wisłą zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie nastąpiły wahania udziału osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, a najwyższą wartość odnotowano w roku bazowym (19,9%). Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy do 30 roku życia, jednakże największy odsetek dostrzegalny był w 2022 roku (36,3%). Tendencje wzrostowe widoczne są natomiast w przypadku osób powyżej 50 roku życia, a ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP zwiększył się o 3,2 pp. Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 43. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023

kategoria wiekowa	31 grudnia 2021		31 grudnia 2022		31 grudnia 2023	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	47	19,9	44	18,8	41	19,0
do 30 roku życia	82	34,7	85	36,3	77	35,6
powyżej 50 roku życia	44	18,6	45	19,2	47	21,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu opolskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalne są wahania liczby osób długotrwałe bezrobotnych: w 2021 roku były to 163 osoby, w 2022 roku – 168, z kolei w 2023 roku – 143 mieszkańców Gminy. Podobne tendencje widoczne są w przypadku udziału osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, zaś najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (71,8%). W przypadku powiatu opolskiego dostrzec można spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych: w 2021 roku było to 1 298 osób, w 2022 roku – 1 132, z kolei w 2023 roku – 1 060, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP w 2023 roku zmniejszył się o 8,4 pp. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 44. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu opolskiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie		2021	2022	2023
Gmina	liczba osób	163	168	143
	udział (%)	69,1	71,8	66,2
Powiat	liczba osób	1 298	1 132	1 060
	udział (%)	65,5	59,9	57,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Józefów nad Wisłą prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Opolu Lubelskim w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

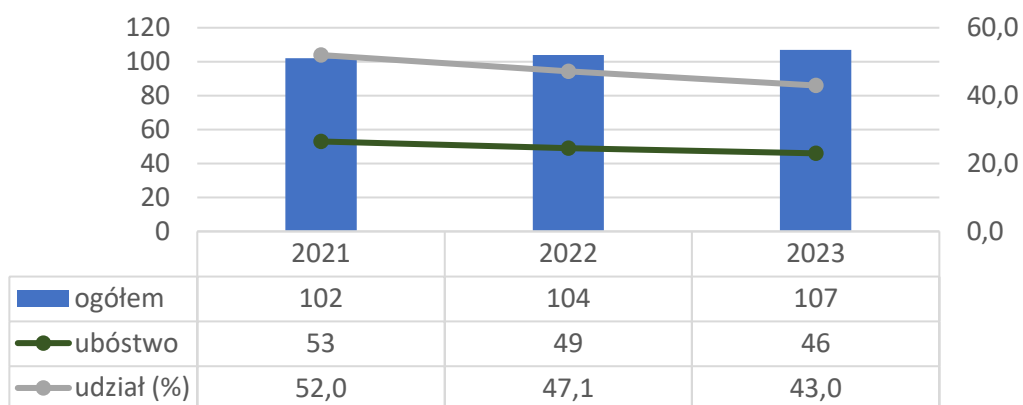
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyka poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2023 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu ubóstwa w przypadku 46 spośród 107 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 43,0% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy OPS. W omawianym okresie liczba rodzin będących beneficjentami OPS z powodu ubóstwa zmniejszyła się z 53 w 2021 roku do 46 w ostatnim roku poddanym analizie, zaś ich udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami OPS uległ spadkowi o 9,0 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 64. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat ulegała niewielkim wahaniom: zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku były to 24 osoby, natomiast w 2022 roku – 23 osoby. Kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku również wykazywała podobne tendencje, wynosząc odpowiednio: 129 104 zł w 2021 roku, 139 348 zł w 2022 roku i 135 534 zł w 2023 roku. W przypadku zasiłków okresowych odnotowano spadek liczby osób korzystających z tego typu wsparcia. W 2021 roku pomocą tą objęto 29 osób, z kolei w latach 2022-2023 – po 22 mieszkańców Gminy. Kwota świadczeń w omawianym okresie ulegała wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (39 354 zł). Z zasiłków celowych w 2021 roku korzystało 50 osób, w 2022 roku – 67, a w 2023 roku – 49 mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę kwotę środków przeznaczonych na ten cel, w roku bazowym było to 51 400 zł, w 2022 roku – 47 547 zł, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie kwota ta wzrosła do 71 250 zł.

Tabela 45. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023

rodzaj zasiłku	2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	24	129 104	23	139 348	24	135 534
zasiłek okresowy	29	37 842	22	39 354	22	33 355
zasiłek celowy	50	51 400	67	47 547	49	71 250

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalne są wahania liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne, zaś najwięcej korzystających z tej formy pomocy odnotowano w 2021 roku (49 osób). W omawianym okresie dostrzegalny jest natomiast systematyczny wzrost liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych, z czego wszystkie przeznaczone były dla dzieci (20 w 2021 roku, 24 w 2022 roku oraz 36 w 2023 roku).

Tabela 46. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie pieniężne	49	37	47
świadczenie niepieniężne:	20	24	36
w tym dzieci	20	24	36

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2021-2023 liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych ulegała wahaniom, przy jednoczesnym wzroście kwoty świadczeń przeznaczonej na ten cel, wynoszącym 144,3%. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba gospodarstw domowych	11	14	9
kwota świadczeń (zł)	10 086	19 664	24 640

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywało się również w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Pomoc była realizowana przez Ochotniczą Straż Pożarną w Józefowie nad Wisłą, we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą oraz Chrześcijańską Służbą Charytatywną Filia Opole Lubelskie. W 2021 roku z tego typu wsparcia skorzystało 258 osób, w 2022 roku – 357 osób, z kolei w 2023 roku – 169 mieszkańców Gminy²³.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W latach 2021-2022 ze wsparcia OPS z powodu bezdomności korzystał 1 mieszkaniec Gminy, z kolei w 2023 roku nie odnotowano takich przypadków²⁴.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²⁵. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia. Celem podejmowanych inicjatyw jest nie tylko poprawa jakości życia mieszkańców, ale również budowanie świadomości społecznej w zakresie znaczenia zdrowia psychicznego oraz rozwijanie lokalnych zasobów, które mogą skutecznie wspierać osoby w kryzysie.

²³ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą za 2021, 2022 i 2023 r.

²⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

²⁵ Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 27.02.2025]

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2021-2023 żaden z mieszkańców Gminy nie korzystał z tego typu usług²⁶.

W zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Gminy działalność prowadzi **Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie**. Jednostka świadczy pomoc m.in. poprzez zwiększanie samodzielności życiowej, integrację społeczną oraz wsparcie w funkcjonowaniu w życiu społecznym. ŚDS prowadzi treningi o charakterze indywidualnym lub grupowym, w oparciu o plany dostosowane do potrzeb uczestników. W 2023 roku Ośrodek zapewniał wsparcie 30 osobom²⁷.

²⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

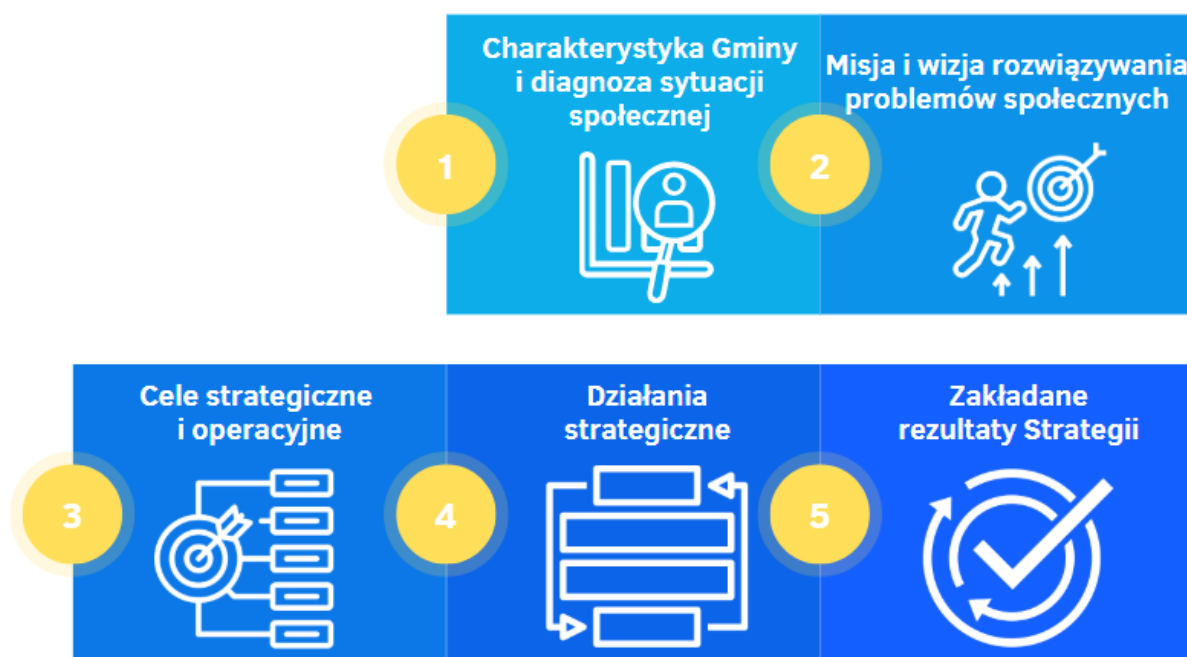
²⁷ Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za 2023 r.

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądany obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Józefów nad Wisłą została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

MISJA GMINY JÓZEFÓW NAD WISŁĄ

Tworzenie zintegrowanego społeczeństwa, w którym każdy mieszkaniec, niezależnie od swojej sytuacji życiowej, ma dostęp do odpowiedniego wsparcia. Poprzez rozwój usług społecznych, edukację i aktywizację lokalnej społeczności, dążymy do wzmacniania więzi międzyludzkich, przeciwdziałania wykluczeniu oraz budowania Gminy otwartej na potrzeby wszystkich jej mieszkańców.

WIZJA GMINY JÓZEFÓW NAD WISŁĄ

Gmina Józefów nad Wisłą dzięki skutecznym działaniom w zakresie wsparcia, aktywizacji i przeciwdziałania wykluczeniu, zapewnia wysoką jakość życia mieszkańców i buduje przestrzeń sprzyjającą integracji i samorealizacji. Podejmowane działania społeczne odpowiadają na realne potrzeby mieszkańców, wspierają ich samodzielność i zaangażowanie oraz tworzą bezpieczne i przyjazne środowisko dla wszystkich pokoleń.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

1

Wzmacnianie systemu wsparcia rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

2

Poprawa jakości życia seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez dostęp do kompleksowej opieki i integracji społecznej.

3

Tworzenie kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.

4

Wzmocnienie działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

5

Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez rozwój programów wsparcia, edukacji i integracji.

6

Zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej oraz promowanie dobrostanu psychicznego.

Cel strategiczny nr 1**Wzmacnianie systemu wsparcia rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.****Cel operacyjny 1: Umożliwienie rodzinom i opiekunom skutecznego pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie i rozwój kompetencji.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	OPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	OPS, UM, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	OPS, PCPR	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	OPS, GKRPA, UM, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	OPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	OPS, GKRPA, ZI, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zainicjowanie działalności placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UM, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba funkcjonujących Placówek Wsparcia Dziennego.	OPS, UM, NGO	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030

Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	OPS, UM, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	OPS, UM, NGO, GCK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UM, NGO, GCK, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	OPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UM, GKRPA, NGO, GCK, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 2

Poprawa jakości życia seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez dostęp do kompleksowej opieki i integracji społecznej.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami dostępu do usług społecznych, umożliwiających im samodzielne funkcjonowanie w ich dotychczasowym środowisku.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	OPS, NGO, GCK, UM, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UM	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	OPS, NGO, UM	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UM, OPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030

Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuowanie działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	OPS, UM, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UM, OPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UM, OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	OPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym oraz rozwój inicjatyw wspierających ich integrację.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	OPS, UM, NGO, GCK, KS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	OPS, UM, NGO, placówki oświatowe, GCK, KS	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UM, WTZ, OPS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Klubów Seniora na terenie Gminy.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora. Liczba uczestników.	UM, NGO, GCK, KS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 3**Tworzenie kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.****Cel operacyjny 1: Zmniejszenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	OPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, OPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontynuacja działalności PIK na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PIK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UM, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	---	--	-----------	--

Cel operacyjny nr 2: Rozwój i intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie problemu uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPIŃ dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UM, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UM, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UM	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030

Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UM	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, OPS, KPP, UM, NGO, GCK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, OPS, UM, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UM, NGO, GCK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UM, KPP	Budżet Gminy
--	---	---	---------	--------------

Cel strategiczny nr 4

Wzmocnienie działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	OPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, UM, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	OPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030

Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	OPS, GKRPA, ZI, PIK	Budżet Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	OPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	OPS, ZI, UM, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UM, OPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie przemocy, ukierunkowanych na edukację i podnoszenie świadomości społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	OPS, GKRPA, ZI, KPP, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UM, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UM, OPS, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 5

Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez rozwój programów wsparcia, edukacji i integracji.

Cel operacyjny 1: Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez skuteczne wsparcie osób bezrobotnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UM, OPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UM, OPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	OPS, PUP, UM	Budżet Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	OPS	Budżet Gminy

Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UM, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Wzmacnianie działań na rzecz ograniczenia problemu ubóstwa oraz wspieranie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	OPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	OPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UM, OPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UM, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6**Zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej oraz promowanie dobrostanu psychicznego.****Cel operacyjny nr 1 – Tworzenie efektywnego systemu wsparcia oraz podnoszenie świadomości społeczności lokalnej na temat zdrowia psychicznego.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	OPS, UM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	OPS, PIK, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Prawnie.	Przygotowanie do życia w społeczeństwie i poprawa samodzielności osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba osób korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy w Prawnie.	UM, ŚDS, NGO	Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Józefów nad Wisłą. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ▶ budżet Wojewody,
- ▶ budżet Samorządu Województwa,
- ▶ Fundusz Pracy,
- ▶ Fundusz Solidarnościowy,
- ▶ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ▶ środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ▶ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ▶ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Józefów nad Wisłą. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2025-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą.

Tabela 48. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2023	123 960	2 042 707	26 352	36 575	3 800 029	6 029 623
2024²⁸	153 640	2 726 854	4 000	50 000	4 060 243	6 994 737
PROGNOZA						
2025	157 481	2 795 025	4 100	51 250	4 161 750	7 169 606
2026	161 418	2 864 901	4 203	52 531	4 265 793	7 348 846
2027	165 453	2 936 524	4 308	53 845	4 372 438	7 532 568
2028	169 590	3 009 937	4 415	55 191	4 481 749	7 720 882
2029	173 830	3 085 185	4 526	56 570	4 593 792	7 913 903
2030	178 175	3 162 315	4 639	57 985	4 708 637	8 111 751

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

²⁸ Wartość za rok 2024 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok dla gminy Józefów nad Wisłą

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 49. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Józefowie nad Wisłą o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030”.	II kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2025 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2025 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor OPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii OPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- ▶ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- ▶ informacja o postępach wdrażania Strategii;
- ▶ współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- ▶ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez OPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Józefów nad Wisłą do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja, prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2023 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 50. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwany rezultat
Wzmacnianie systemu wsparcia rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	4	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	4,7	spadek
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%).	1,97	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
Poprawa jakości życia seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez dostęp do kompleksowej opieki i integracji społecznej.	Liczba rodzin objętych opieką wytchnieniową.	11	wzrost
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	5	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	30,8	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	9	wzrost
Tworzenie kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	4	spadek
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	301	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	84	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba PIK dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	3	stabilizacja

	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PIK.	29	spadek
	Liczba osób z problemem narkotykowym korzystających z PIK.	6	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	20,6	spadek
Wzmocnienie działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	2,8	spadek
	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	7	spadek
	Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	22	spadek
	Liczba posiedzeń ZI.	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PIK.	17	spadek
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PIK.	17	spadek
	Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez rozwój programów wsparcia, edukacji i integracji.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	38,0
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).		28,0	spadek
Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).		66,2	spadek
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).		43,0	spadek
Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.		24	stabilizacja
Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.		22	stabilizacja
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.		49	stabilizacja
Zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej oraz promowanie dobrostanu psychicznego.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost
	Liczba osób korzystających ze wsparcia ŚDS.	30	wzrost/stabilizacja

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025-2030 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- ▶ podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- ▶ dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- ▶ podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- ▶ wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- ▶ promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- ▶ doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ▶ zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- ▶ interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku. Zestawienia statystyczne.
10. Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za rok 2021, 2022, 2023.
11. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
12. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.
13. Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej za 2021, 2022 i 2023 rok.
14. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
15. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
16. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
17. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1939).

Źródła internetowe:

19. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.

20. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.

21. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [dostęp: 27.02.2025]

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Józefów nad Wisłą	19
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Józefów nad Wisłą według klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)	23
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	31
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej	32
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Józefów nad Wisłą alkoholu w latach 2021-2023	92
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	110

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Józefów nad Wisłą w porównaniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2021-2023	20
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023 (w procentach)	21
Tabela 4. Liczba uczniów placówek oświatowych w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023 (bez oddziałów przedszkolnych)	25
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Józefów nad Wisłą w 2023 roku	26
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Józefów nad Wisłą w porównaniu do powiatu opolskiego w 2023 roku	29
Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	33
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2021-2023	35
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2021-2023	38
Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2021-2023	38
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023	39

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=120	46
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=120	47
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=6 ...	51
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=5	51
Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=145	54
Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=34	55
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=50	66
Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=6	68
Tabela 20. Jakie były to substancje? N=6	69
Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=38	71
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=31	72
Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=42	73
Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=43	73
Tabela 25. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=156	76
Tabela 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023	81
Tabela 27. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Józefów nad Wisłą w pieczy zastępczej w latach 2021-2023	83
Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023	85
Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023	85
Tabela 30. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023	86
Tabela 31. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023	86
Tabela 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023 ..	87
Tabela 33. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023	87
Tabela 34. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023	89
Tabela 35. Liczba osób, którym udzielono porad w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych w latach 2021-2023	90

Tabela 36. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023	92
Tabela 37. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023	96
Tabela 38. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023	96
Tabela 39. Liczba osób doznających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK w latach 2021-2023	97
Tabela 40. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	97
Tabela 41. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023	98
Tabela 42. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023	100
Tabela 43. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023	103
Tabela 44. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu opolskiego na przestrzeni lat 2021-2023	104
Tabela 45. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023	106
Tabela 46. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023	107
Tabela 47. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023	107
Tabela 48. Ramy finansowe Strategii	129
Tabela 49. Harmonogram wdrażania Strategii.....	130
Tabela 50. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	133

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023	20
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie opolskim na przestrzeni lat 2021-2023 w porównaniu do województwa lubelskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	22
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023	23
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim, województwie lubelskim oraz Polsce w latach 2021-2023.....	24

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Józefów nad Wisłą, powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.....	26
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim w latach 2021-2023.....	28
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim na przestrzeni lat 2021-2023	36
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2021-2023	37
Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023	37
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)	40
Wykres 11. Płeć: N=146.....	42
Wykres 12. Wiek: N=146	43
Wykres 13. Wykształcenie: N=146	43
Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=146	45
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=146	46
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=146	47
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=146	48
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=146	48
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=146	49
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=146.....	50
Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=146	50
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=146	52
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=146	52
Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=146	53
Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=146	54

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=146	55
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=146	56
Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=146	58
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=146	59
Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=146	60
Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=146	60
Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=146	61
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=146	62
Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=146	63
Wykres 35. Płeć: N=159.....	64
Wykres 36. Wiek: N=159.....	65
Wykres 37. Klasa: N=159.....	65
Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=159	66
Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: N=159	67
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=159	68
Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=159	70
Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=159	71
Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=159	72
Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=159	74
Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=159	75
Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=159	76

Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=159.....	77
Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=159	78
Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=159	79
Wykres 50. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023.....	82
Wykres 51. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023	82
Wykres 52. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	83
Wykres 53. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	84
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	88
Wykres 55. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2021-2023.....	93
Wykres 56. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Józefów nad Wisłą, województwie lubelskim i całej Polsce w 2022 roku.....	94
Wykres 57. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	95
Wykres 58. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2021-2023.....	99
Wykres 59. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023	99
Wykres 60. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2021-2023.....	100
Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	102
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023	102
Wykres 63. Mieszkańcy gminy Józefów nad Wisłą zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023	103
Wykres 64. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	106